

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE SANCTIE BIJ OVERTREDING VAN ARTIKEL 146 BW. (I.)

1. Omschrijving der betwisting.

Hoofdstuk I van titel V, Boek I, van het BW. bepaalt de hoedanigheden en de voorwaarden vereist om een geldig huwelijk aan te gaan. Hoofdstuk IV van dezelfde titel regelt de wijze waarop de huwelijken, die aan de voorwaarden van hoofdstuk I niet voldoen, nietig kunnen verklaard worden. In dit eerste hoofdstuk staat het artikel 146; het bepaalt dat «er geen huwelijk is wanneer er geen toestemming is». Dat er wederzijdse toestemming der echtgenoten noodzakelijk is opdat een geldig huwelijk tot stand zou komen, is — natuurlijk — niet betwist. Maar welke is de sanctie ingeval deze wederzijdse toestemming ontbrak, en tot de huwelijks-voltrekking toch werd overgegaan?

Hieromtrent is de eensgezindheid gebroken. Immers, waar men gerechtigd is te denken dat hoofdstuk IV een bepaling zal bevatten die een vordering voorziet voor het geval van ontbreken der wederzijdse toestemming, komt men tot de vaststelling dat in hoofdstuk IV geen enkele wetsbepaling *uitdrukkelijk* en expliciet verwijst naar de nietigheid in geval van gemis aan toestemming. Weliswaar behandelt artikel 180, het eerste artikel van dit hoofdstuk IV, de sanctie ingeval een huwelijk «gesloten werd zonder de vrije toestemming van beide echtgenoten of van een van beide echtgenoten». Maar de vraag blijft te weten of de sanctie van artikel 180 evenzeer toepasselijk is ingeval «er geen toestemming is» als ingeval «de toestemming niet vrij was». Zijn deze twee toestanden gelijk te schakelen, wat dan de veralgemening der sanctie op beide toestanden zou meeslepen; of moet men integendeel aannemen dat beide toestanden verschillend zijn, wat dan voor gevolg zou hebben dat de sanctie voor het eerste geval («er is geen toestemming») niet deze zou zijn van artikel 180?

Maar waar moet ze dan gevonden worden?

2. Overzicht der voorgestelde oplossingen.

De betwisting leidde tot het opbouwen van verschillende theorieën. In de loop van de 19de eeuw werd de theorie der onbestaande huwelijken opgebouwd door de rechtsleer en bijna eensgezind aanvaard; maar die eensgezindheid vindt men niet in de rechtspraak. Het Franse Hof van Cassatie ver-

wierp ze (althans wat artikel 146 betreft) voor goed in een arrest van 9 november 1887 (D. P., 1888, I, 161); dit arrest huldigt de theorie van de betreffende nietigheid van artikel 180. Deze laatste theorie wordt door de meeste moderne auteurs aanvaard. Sommige rechtspraak huldigt tevens de theorie der virtueel volstrekte nietigheden. Professor R. Dekkers stelt ons een vierde oplossing voor, die hij steunt op de gewoonte, in casu naar zijn overtuiging het kanoniek recht.

Deze verschillende zienswijzen zullen we achtereenvolgens onderzoeken.

1. Artikel 146 en de theorie der onbestaande huwelijken.

3. De regel «en matière de mariage, pas de nullité sans texte».

Uit de algemene economie van Hoofdstuk IV, titel V, is het, volgens de voorstanders van de theorie der onbestaande huwelijken, noodzakelijk af te leiden dat «les nullités, quelque radicales ou absolues qu'on les suppose, ne peuvent être proposées tant par voie d'action que par voie d'exception. que par les personnes auxquelles la loi en a expressément conféré le droit, et dans les cas qu'elle a déterminés...» (Cass. fr., 12 nov. 1839, Delahaye, Dev., 1839, I, 826). Immers, «le mariage tient trop essentiellement à l'ordre social pour avoir été imprudemment livré à toutes les attaques des mauvaises passions». (Cass. fr., 12 nov. 1844, Sillas Lenormand, Dev., 1845, I, 246). Het was noodzakelijk dat de wetgever een strenge beperking zou aanduiden, zowel wat betreft de oorzaken tot nietigheid van het huwelijk, als wat betreft de personen die ze zouden kunnen doen gelden; daarom kan de nietigheid enkel uitgesproken worden in die gevallen waar de wet de nietigheid heeft geregeld. (Zie: Demolombe, III, 238; Verbr. 21 maart 1910, Pas., 1910, I, 155; Brussel, 17 maart 1920, Pas., II, 78).

4. Onderscheid tussen nietig en onbestaand huwelijk.

«Maar een stipte toepassing van deze regel zou het » onmogelijk hebben gemaakt zekere huwelijken, die » nochtans klaarblijkelijk van alle waarde ontbloot » zijn, te niet te doen. » (Kluyskens, VII, 280). Die hinderpaal moest dus uit de weg geruimd worden: daarom beperkte men de draagwijdte van de regel volgens

dewelke er geen nietigheid van het huwelijk kan zijn zonder een wettelijk die uitdrukkelijk een vordering tot nietigheid instelt, door een onderscheid te maken tussen enerzijds een «nietig» negotium (acte nul) en anderzijds een «onbestaand» negotium (acte inexistant). (Laurent, II, 269; Galopin, 315; Demolombe, III, 280; Kluyskens, VII, 280; nota van Poncet op Cass. fr. 9 nov. 1887, D.P., 1888, I, 161; burg. Gent, 14 dec. 1846, B.J., 1847, 56). Bepalen we met Laurent het onderscheid als volgt:

1) *een nietig negotium*: «Les actes nuls, tout en étant viciés, existent néanmoins et ils produisent tous les effets juridiques qui y sont attachés, tant qu'ils n'ont pas été annulés. Il faut donc intenter une action en nullité pour qu'ils cessent de produire des effets juridiques; c'est seulement à partir du jugement qui prononce leur annulation qu'ils n'existent plus.» (II, 269).

2) *een onbestaand negotium*: «Le mot même dit qu'ils ne peuvent produire aucun effet, le néant ne pouvant avoir aucune force, aucune puissance. Comme ces actes n'ont aucune existence légale, il n'est pas nécessaire de les attaquer; il faut dire plus: logiquement, on ne conçoit pas que l'on demande l'annulation d'un acte inexistant; peut-on demander l'anéantissement du néant? Peu importe donc qu'on n'agisse pas en justice pour faire tomber les actes qui n'ont qu'une existence apparente...» (II, 269).

Door dit onderscheid over te brengen naar de stof van het huwelijk, komt men tot de aanvaarding van het onderscheid der huwelijken in geldige, vernietigbare en onbestaande huwelijken.

— Bij een onbestaand huwelijk ontbreekt «un élément essentiel à son existence même». (Galopin, 315). Dit huwelijk heeft zich niet kunnen vormen; het bestaat niet: «un pareil mariage est une simple apparence sans réalité». (Galopin, 315).

— Het vernietigbaar huwelijk, echter, bestaat, maar het is door een gebrek aangetast (un vice). «Un pareil mariage existe, mais son existence est précaire; il peut être infirmé par la justice». (Galopin, 315).

5. *Gevalen waar een voorwaarde, essentieel tot het ontstaan van het huwelijk, ontbreekt, terwijl de wet geen vordering tot nietigheid instelt.*

Iedereen is het er over eens dat volgende voorwaarden o.m. essentieel zijn en dat bij afwezigheid van een ervan geen geldig huwelijk tot stand kan komen:

a) de echtgenoten moeten respectievelijk man en vrouw zijn. (Art. 75 BW.; zie de Franse tekst: «qu'elles veulent se prendre pour mari et femme»).

b) het huwelijk moet voor de ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken worden (art. 75 BW.).

c) de toestemming der toekomstige echtgenoten: voorwaarde van artikel 146 BW.

Welnu, wanneer een van die voorwaarden — zonder twijfel noodzakelijk opdat een geldig huwelijk tot stand zou komen — ontbreekt, kan de vernietiging van een dergelijk «huwelijk» onmogelijk aangevraagd worden, gezien geen enkele tekst van de wet een vordering tot nietigheid instelt. (Laurent, II, 272, id., suppl., I, 357; Demolombe, III, 242; Galopin, 317). Daarom de noodzakelijkheid de theorie der onbestaande huwelijken toe te passen in deze drie gevallen.

6. *De onbestaanbaarheid in geval van artikel 146. Draagkracht van het artikel in het raam van deze theorie.*

De voorstanders van de theorie der onbestaande

hewelijken maken een onderscheid tussen de gevallen van «voldig gemis aan toestemming» (artikel 146) en van «gebrek in de toestemming» (artikel 180). Ze nemen dus aan dat het huwelijk op grond van artikel 146 onbestaand zal zijn ingeval van volledige afwezigheid van toestemming, kortom, hetzij wanneer een der «echtgenoten» aan de ambtenaar van de burgerlijke stand een negatief antwoord heeft gegeven, hetzij wanneer de «echtgenoot» onmogelijk kon toegestemd hebben omdat hij op het ogenblik waarop hij het huwelijk aanging in een toestand van krankzinnigheid of dronkenschap vertoefde, die elke bewuste handeling uitsloot. In deze gevallen is het noodzakelijk — aldus de voorstanders van de onbestaanbaarheid — het niet-bestaan van een dergelijk huwelijk te aanvaarden. Immers, indien moest aanvaard worden dat er wel een huwelijk was, zou men ook, op grond van de hoger uiteengezette beginselen, de onmogelijkheid moeten aanvaarden dit huwelijk te vernietigen. (Zie burg. Gent, 14 dec. 1846, B. J., 1847, 56). Immers, noch artikel 184 — dat in zijn opsomming artikel 146 niet vermeldt — noch artikel 180 — dat slechts de gevallen betreft van gebrek in de toestemming — openen een vordering tot nietigheid van zulk huwelijk.

7. *Argumenten geput uit de tekst van artikel 146 en uit de voorbereidende werken.*

De auteurs steunen zich niet enkel op hierboven uiteengezette gedachegang. Ook uit de tekst zelf van artikel 146 putten ze een argument ten voordele van de onbestaanbaarheid van het huwelijk. De tekst luidt inderdaad: «er is geen huwelijk».

Daarbij menen ze in de voorbereidende discussies van het artikel een steun voor hun zienswijze te vinden; vooral wijzen ze op een zin van de Eerste Consul tijdens de besprekingen, waarhij zegt: «On a distingué deux cas dans la discussion:

» 1°) il n'y a pas mariage, à défaut de consentement devant l'officier de l'état civil, et si on a écrit que la femme a dit oui, quand elle a dit non;

» 2°) si la femme ayant dit oui, prétend ensuite avoir été forcée, il y a mariage, mais il peut être annulé.» (Fenet, IX, p. 99). Ook nog andere tussenkomsten van de Eerste Consul schijnen op dezelfde gedachtegang te wijzen. En — aldus Demolombe (III, 240) — «l'article 146 est finalement rédigé d'après cette pensée.» (In dezelfde zin: nota Poncet op Cass. fr. 9 nov. 1887, D.P., 1888, I, 161).

8. *De gevolgen van een onbestaand huwelijk.*

Vooraleer over te gaan tot de critiek van de theorie der onbestaande huwelijken in verband met artikel 146, willen we eerst wijzen op de gevolgen van een dergelijk onbestaand huwelijk, en de verschillen met de gevolgt van een vernietigbaar huwelijk aanduiden.

De nietige acte is een zuiver feit, zonder juridisch bestaan. Uit die vaststelling spruiten twee gevolgen:

1°) de nietigheid van een onbestaande acte moet noch aangevraagd, noch bij vonnis uitgesproken worden. «Bien plus! cette demande et ce jugement ne sont même pas possibles. Que voulez-vous qu'on annule, puisqu'il y a rien?» (Demolombe, III, 241).

2°) de wet moest en kon geen vordering tot nietigheid van het huwelijk gesteund op een dergelijke acte instellen, en bijgevolg was het ook niet mogelijk de personen aan te duiden die gemachtigd zouden zijn die (onmogelijke) vordering in te stellen, noch

de duur of de onontvankelijkheidsgronden, van aard de verwerping der vordering mee te slepen, aan te wijzen. Wat de rechter enkel kan doen, is, *op aanvraag van elke belanghebbende*, het niet-bestaan van het huwelijk vaststellen. (Demolombe, III, 241).

Gans verschillend is het gesteld met het vernietigbaar huwelijk; dit huwelijk immers heeft een wettelijk, juridisch bestaan. Vandaar deze twee gevolgtrekkingen:

- 1°) om het bestaan en de gevolgen van een dergelijk huwelijk te niet te doen, moet een vordering tot nietigheid ingesteld en door de rechtbank ingewilligd worden;
- 2°) enkel de wet kan die vordering toestaan; ze kan daarbij alleen ingesteld worden door de personen in de wet limitatief aangeduid. (Demolombe, III, 241).

Daarbij moet nog gewezen worden op het feit dat, in tegenstelling met een vernietigbaar huwelijk, dat vatbaar is voor verjaring, het onbestaand huwelijk onmogelijk door verjaring zou kunnen bevestigd of gedekt worden. Het is immers niet in te denken, dat iets dat niet bestaat, door het zuiver verloop van een zekere tijdspanne tot een werkelijkheid omgeschapen zou worden.

Maar het belangrijkste gevolg, dat de voornaamstereden uitmaakt waarom de theorie der onbestaande huwelijken door de rechtspraak geweigerd werd, ligt in het feit dat een onbestaand huwelijk onmogelijk aanleiding kan geven tot een putatief huwelijk. Een putatief huwelijk veronderstelt immers een nietig huwelijk en de goede trouw van een der echtgenoten. Van dat nietig huwelijk kan hier onmogelijk sprake zijn. (De Page, I, 658).

9. Kritiek van de theorie der onbestaande huwelijken.

A. Betreffende de regel « en matière de mariage, pas de nullité sans texte ».

Die regel is arbitrair, in die zin, dat hij noch in de wet, noch in de voorbereidende werken, noch in de rechtsgeschiedenis steun vindt. De draagwijdte van de gedachte die hem weergeeft, moet begrensd worden, zoals sommige auteurs het zeer te recht laten opmerken; aldus De Page: « La règle « pas de nullité sans texte » conserve sa valeur pour tous les cas de nullité d'intensité moindre que ceux prévus par le code » (empêchements prohibitifs) mais non pour les cas de nullité d'intensité plus grande ou tout au moins égale. » (I, 646). Kortom, men moet aannemen dat naast de tekstuele nietigheden, uitdrukkelijk voorzien door de wet, er virtuele nietigheden bestaan.

Wat echter ons artikel 146 betreft, we zullen lager aanduiden waarom o.i. hier geen sprake kan zijn van een virtuele nietigheid. We menen immers dat de nietigheid in de gevallen van « gemis aan toestemming » deze is voorzien door artikel 180. Uit die redenering volgt noodzakelijkerwijze dat de nietigheid in dit geval een tekstuele nietigheid is. Dit plaatst dan ook alle verdere discussie omtrent de regel « pas de nullité sans texte » buiten het kader van ons debat.

B. Betreffende het onderscheid tussen nietig en onbestaand huwelijk.

Zodra een huwelijk plaats heeft gevonden en een huwelijksakte ervan werd opgesteld, heeft het een

feitelijk bestaan, hoe erg ook de gebeurde onregelmatigheden mogen zijn. Het bestaat en zal blijven bestaan zolang het niet door een gerechtelijke beslissing nietig verklaard wordt. Er zijn, wat de stof van het huwelijk aangaat, geen nietigheden die van rechtswege intreden; er zijn enkel rechtsgronden tot nietigheid van het huwelijk, die van aard zijn, zoals hoofdstuk IV het aanduidt, vorderingen tot nietigheid van het huwelijk mee te slepen. (Beudant, II, 606). De meeste rechtspraak is het daarover eens; het Franse Hof van Cassatie drukte deze zienswijze uit als volgt: « attendu que d'après une règle générale du droit, les nullités, fussent-elles absolues ou substantielles, ou même d'ordre public, n'existant pas de plein droit, les actes qu'elle vicient conservent tous leurs effets » tant qu'ils n'ont pas été annulés; que, dans le système du code civil, cette règle s'applique au mariage. » (9 nov. 1887, D.P. 1888, I, 162). Dit is trouwens in overeenstemming met de wet; er is immers in geen enkele wettekst sprake van huwelijken nietig van rechtswege: hoofdstuk IV is betiteld « Vorderingen tot nietigheid van het huwelijk »; artikel 184, dat de volstrekte nietigheden regelt, zegt dat het huwelijk « kan bestreden worden » (« peut être attaqué »); artikel 201, dat zich bezig houdt met de gevolgen van een nietig huwelijk, spreekt van « het huwelijk dat nietig verklaard werd ». (Beudant, II, 607).

Men zal hieruit besluiten dat de wet het onbestaand huwelijk niet kent.

Het is trouwens in feite onmogelijk te spreken van een onbestaand huwelijk omdat, naar de sterke uitdrukking van Tronchet, « il y a toujours un titre ou une apparence à détruire ». Die titel, die schijn zijn altijd aanwezig in geval van afwezigheid van toestemming, net zoals in geval van gebrek in de toestemming. Het voorhanden zijn van een huwelijksakte volstaat. Deze akte moet eerst vernietigd worden. (De Page, I, 647).

C. Betreffende de tussenkomst van de rechter.

Men kent het onderscheid dat de voorstanders van de onbestaanbaarheid maken in verband met de gerechtelijke beslissing: terwijl de rechter in geval van nietigheid, de nietigheid bij vonnis moet uitspreken, zal hij enkel een onbestaand huwelijk vaststellen. Dit onderscheid is zuiver formeel, tenzij men erdoor wil laten uitschijnen dat de beslissing getroffen bij een onbestaand huwelijk slechts een relatieve waarde, terwijl de nietigverklaring een absolute draagwijdte zou hebben. (Planiol et Ripert, II, 254, 1°). Maar dit aanvaarden, betekent ook het onderscheid verwerpen, aangezien de draagwijdte van de eerste maatregel, gelet op haar gevolgen, ten minste dezelfde moet zijn als deze van de nietigverklaring. (ib.).

De voorstanders van de onbestaanbaarheid nemen verder aan dat die tussenkomst van de rechter slechts facultatief is. De rechter komt enkel tussen wanneer de partijen, het oneens zijn, en verder op aanvraag van elke belanghebbende. Maar de pseudo-echtgenoten hebben het recht een nieuw huwelijk aan te gaan zonder dat de eerste huwelijksband — die niet bestaat! — eerst ontbonden wordt. Het zou dus volstaan dat een gehuwde persoon zou verklaren dat hij in feite geen enkele toestemming heeft gegeven bij het sluiten van zijn eerste « huwelijk » opdat de ambtenaar van de burgerlijke stand gemachtigd zou zijn een nieuw huwelijk van deze persoon met een derde te voltrekken. Het ligt voor de hand dat aldus de deur wijd wordt geopend voor bigamie. Het is bijgevolg noodzakelijk dat het eerste huwelijk vooraf nietig zou worden verklaard bij vonnis. (Planiol et Ripert, II, 254, 2°).

D. Betreffende de zogezegde steun voor de theorie der onbestaande huwelijken in de tekst van artikel 146 en in de voorbereidende discussies.

Het komt ons voor dat noch de tekst van artikel 146, noch de voorbereidende discussies enige steun kunnen brengen aan de voorstanders van de theorie der onbestaande huwelijken. We zullen lager breedvoerig uiteenzetten waarom we menen dat de theorie van het BW. en zijn wetgevers deze is van de betrekkelijke nietigheid van artikel 180. Het komt ons voor dat de mening van de Eerste Consul, verre van doorslaggevend te zijn, niet bijgetreden werd door de overige leden van de Conseil d'Etat. Daarbij, wat de tekst van artikel 146 betreft, waar deze zegt: «er is geen huwelijk...», hij is onnauwkeurig opgesteld; de bedoeling van de wetgever is enkel er op te wijzen dat de onderlinge toestemming van de toekomstige echtgenoten noodzakelijk is om een geldig huwelijk aan te gaan; deze toestemming moet doelbewust gegeven worden of vrij zijn, wat op hetzelfde neerkomt. Wanneer men de tekst als argument voor de theorie der onbestaande huwelijken gaat aanhalen, verwijderd men zich blijkbaar van deze bedoeling van de wetgever van het BW.

E. Betreffende de toepassing van de theorie der putatieve huwelijken.

We hebben hoger uiteengezet waarom de technische constructie van de theorie der onbestaande huwelijken de toepassing van de theorie van het putatief huwelijk niet toelaat. De oplossing voorgesteld door de voorstanders van het onbestaand huwelijk is ten zeerste onrechtvaardig, omdat de gebreken die de zogezegde onbestaanbaarheid meeslepen in geen geval erger zijn dan in de gevallen van bigamie en bloedschennis, voor dewelke de geldigheid van de theorie der putatieve huwelijken niet betwist wordt. Die oplossing wordt dan ook, om die reden vooral, verworpen door de rechtspraak en een aantal moderne auteurs. (Planiol et Ripert, II, 254, 3°; De Page, I, 658; Colin et Capitant, I, 170; burg. Brussel, 15 dec. 1886, Pas., 1887, III, 177; Cass. fr., 30 juli 1900, Pas., 1901, IV, 8; Parijs, 24 april 1926, D.P., 1927, II, 9).

II. Theorie van de betrekkelijke nietigheid van art. 180.

10. Overzicht.

We hebben hoger uiteengezet waarom de rechtspraak en de meeste moderne auteurs de theorie van de onbestaande huwelijken hebben verworpen. We hebben de voornaamste van hun argumenten vermeld. De voorstanders van de theorie der betrekkelijke nietigheid van artikel 180 aanvaarden de gegrondheid van deze argumentatie. Ze geven aan het probleem een andere oplossing, die als volgt kan samengevat worden: er is een huwelijk voorhanden zodra een authentieke akte bestaat die vaststelt dat het huwelijk aangegaan werd met in acht neming van de door de wet opgelegde pleegvormen; deze akte is bindend tot aan de inschrijving van valsheid; eenmaal de toestemming op wettelijke wijze gegeven — of althans uitgedrukt — werd, is het niet meer mogelijk te zeggen dat er afwezigheid van toestemming is geweest; indien men bijgevolg aanvoert dat de toestemming door een wilsgebrek is aangetast, zij het ten gevolge van krankzinnigheid, van dronkenschap, van hypnose, of zij het ten gevolge van dwaling omtrent de persoon, of geweld, dan staat men voor de vordering tot nietig-

heid van het huwelijk, ingesteld door artikel 180; dat artikel beoogt in het algemeen al de wil-vernietigende oorzaken, zowel fysieke als morele en die vordering kan enkel ingesteld worden door de personen in het artikel limitatief opgesomd, nl. «alleen door de echtgenoten of door dien van beide echtgenoten wiens toestemming niet vrij geweest is». (In die zin: Gent, 2 juni 1902, Pas, 1903, II, 8 (1); Luik, 9 juni 1949, Pas, 1949, II, 100, J. T., 1950, 410; Bordeaux, 24 juni 1884, D.P. 1888, I, 162, Cass. fr., 9 nov. 1887, D.P., 1888, I, 161; De Page, I, 659; Planiol et Ripert, II, 290; advies van de subst. Procureur des Konings De Wylge op burg. Gent, 14 dec. 1846, B.J., 1847, 56). De bloed- en aanverwanten zijn niet toegelaten het huwelijk aan te vallen om reden van een hierboven vermeld gebrek in de toestemming (waarbij ook de krankzinnigheid en de dronkenschap). (Cass. fr. 9 nov. 1887; Bordeaux, 24 juni 1884; Gent, 2 juni 1902). Ook de andere echtgenoot — dus degene waarvan de toestemming niet door een wilsgebrek is aangetast — is niet gemachtigd de vordering tot nietigheid van het huwelijk in te stellen. (Luik, 9 juni 1949).

11. Spreken van «afwezigheid van toestemming» of van «niet-vrije toestemming» is hetzelfde.

Veronderstellen we een huwelijk aangegaan door een persoon in staat van dronkenschap. Zal deze persoon zeggen dat bij hem de toestemming afwezig was of dat zijn toestemming niet vrij was? Welke terminologie hij ook gebruiken mag, hij zal enkel bedoelen dat hij — op het ogenblik waarop hij het huwelijk aanging — niet de helderheid van geest bezat, niet de *vrijheid* van geest bezat die noodzakelijk vereist is om geldig in het huwelijk toe te stemmen. Er is redelijk tussen beide toestanden geen onderscheid te maken. Zeggen we maar onmiddellijk dat de staat van dronkenschap niet anders is dan een tijdelijke staat van krankzinnigheid. Daarom, indien de echtgenoot, in plaats van in staat van dronkenschap te verkeren, het huwelijk aanging onder impuls van een geestesexaltatie teweeggebracht door een acute geestesziekte, moet zijn huwelijk noodzakelijkerwijze — en redelijkerwijze — hetzelfde lot ondergaan, nl. het lot van een huwelijk aangegaan zonder de vrije toestemming van een der echtgenoten. «En effet, l'insensé est privé » de sa liberté mentale. Ne pouvant plus consulter sa » raison, il ne fait qu'obéir forcément à des impulsions » machinales; il n'a pas la liberté de vouloir. Il est » donc vrai de dire que le consentement qu'il donne » n'est pas libre. 4 (Advies van de subst. Proc. des Konings De Wylge op burg. Gent, 14 dec. 1846, B. J., 1847, 56).

De toestand is dezelfde wanneer de toestemming

(1) We geven hier een aantal *attendus* van dit arrest, dat de gehele theorie best samenvat:

«Attendu qu'il y a mariage dès qu'il y a un acte » authentique constatant la célébration conformément aux » art. 146 (wetgeving gewijzigd);

«Attendu que cet acte fait foi jusqu'à inscription de faux » de la déclaration faite par les contractants de vouloir se » prendre pour mari et femme;

«Attendu qu'après ce consentement ainsi légalement ex- » primé, il n'est plus permis de dire qu'il y a absence de » consentement, et que si l'on soutient que la déclaration » faite est infectée d'un vice intrinsèque, par suite de dé- » mence, de dol, d'erreur ou de violence, il n'y a là, au » fond, qu'une demande en nullité, basée sur l'article 180 » du c.c. qui comprend dans sa généralité toutes les causes » physiques et morales destructives de la volonté, et spé- » cialement la démence;

«Attendu que la matière des demandes en nullité de » mariage est complètement régie par les articles 180 ss. » du c.c. et que l'intérêt de la paix publique et de la sécu- » rité des familles ne permet point d'attaquer les mariages, » en se prévalant des vices de consentement, à d'autres que ceux qui sont limitativement indiqués par l'article 180 c.c.

gegeven werd ten gevolge van fysische en morele geweldsdaaden, op beide of op een der echtgenoten uitgeoefend, of wanneer ze gegeven werd ten gevolge van een dwaling omtrent de persoon, in het huwelijk met dewelke een der echtgenoten verklaard heeft toe te stemmen. Immers, ook in deze gevallen was de geest beneveld, was de wil niet vrij.

Bij gebrek aan een duidelijke wettekst die beide toestanden uitdrukkelijk en duidelijk van elkaar scheidt, is het niet mogelijk een zulkdanig onderscheid, dat onredelijk voorkomt, te maken.

12. De voorbereidende werken.

Men heeft de voorbereidende besprekingen van het BW. gebruikt tot staving zowel van de theorie der onbestaande huwelijken als van de theorie der betrekkelijke nietigheid van artikel 180. En inderdaad, de verwarring is op het eerste zicht zeer groot, daar over dit onderwerp verschillende meningen tot uiting kwamen en het niet steeds makkelijk is de juiste bedoelingen van de wetgever duidelijk te ontwaren.

We hebben hoger reeds gezegd dat de voorstanders van de theorie der onbestaande huwelijken een doorslaggevend argument menen te vinden in de mening tot uiting gebracht door de Eerste Consul tijdens de bespreking van artikel 146. Die auteurs menen dat het artikel in die geest werd opgevat door de meerderheid der leden van de Conseil d'Etat: de mening van de Eerste Consul zou zijn gedeeld geworden door de Raad, en moet dus beschouwd worden als mening van de wetgever. Laurent reeds heeft er op gewezen dat deze gevolgtrekking blijkbaar onjuist is, (II, 277); hij beschouwt ze als gewaagd (2).

We menen de discussie over het (toekomstig) artikel 146 als volgt te mogen samenvatten:

a) een eerste project bevatte een artikel 3 dat luidde:

« Sont incapables de contracter mariage: 1°) l'interdit pour cause de démence et de fureur, 2°) les sourds et muets de naissance, 3°) l'individu frappé d'une condamnation emportant mort civile. » Daarnaast een artikel 4, dat luidde: « Le mariage n'est pas valable, si les deux époux n'y ont pas donné un consentement libre. Il n'y a pas de consentement libre, 1°) s'il y a violence; 2°) s'il y a erreur dans la personne que l'une des parties avait l'intention d'épouser; 3°) s'il y a eu rapt. » (Locré, IV, p. 312).

Eerst werd artikel 3 besproken; er was tijdens de discussie enkel sprake van het huwelijk der doofstommen. Het artikel wordt dan afgeschaft op voorstel van Cambacérès, die deed opmerken: « Les dispositions qu'il contient ne sont que des conséquences naturelles de la règle générale qui exige pour le mariage un consentement valable. (ib., p. 322).

b) Hierover, twee opmerkingen:

Dit afgeschafte artikel 3 schijnt een volstrekte nietigheid te veronderstellen in de drie gevallen die het aanhaalt. De personen die het artikel vermeldt zijn immers onbekwamen (« incapables »): de tot de burgerlijke dood veroordeelde kan immers geen enkele burgerlijke daad stellen; de ontzette krankzinnige moet steeds veretgenwoordigd worden; wat de doofstommen betreft, de discussie wijst uit dat de leden van de Raad twijfelen over hun mogelijkheid van hun

wil te doen blijken, en daarom werd eerst voorgesteld het alinea dat hen betrof in te trekken.

Het artikel spreekt enkel van de ontzette krankzinnige (l'interdit pour cause de démence et de fureur). De niet-ontzette krankzinnige wordt er dus in geen geval door bedoeld. Het gaat er blijkbaar om de burgerlijk onbekwamen uit te sluiten van het huwelijk: de personen waarvan het op burgerlijk rechtelijk gebied vaststaat dat ze onbekwaam zijn toe te stemmen.

c) De bespreking gaat verder. Ondanks het verzet van de eerste consul, die een onderscheid voorstelt tussen de gevallen waar er geen huwelijk is en de gevallen waar het huwelijk kan nietig verklaard worden, wordt het artikel 4 in de volgende termen aangenomen: « Il n'y a pas de mariage quand il n'y a pas de consentement; il n'y a pas de consentement, lorsqu'il y a violence, séduction ou erreur dans la personne. » (Locré, IV, p. 327).

d) Men bespreekt een tijdje later het hoofdstuk van de nietigheden van het huwelijk. Hierbij is het noodzakelijk de mening van Tronchet aan te stippen, die niet weerlegd werd, omtrent de sanctie ingeval van gemis aan toestemming: « le défaut de consentement n'intéressant que les époux eux-mêmes, il ne doit appartenir qu'à eux de faire valoir la nullité qui en résulte. » (Locré, IV, p. 411 in fine). Maar de vraag blijft dan nog steeds te weten wat Tronchet bedoelde met « défaut de consentement ». Immers, dit gezegde plaatst zich niet op het ogenblik van de bespreking van artikel 146, maar wel ter gelegenheid van de bespreking van artikel 180. Tronchet spreekt dus van « défaut de consentement » waar hij het heeft enkel over de gevallen van geweld en dwaling omtrent de persoon. Contra: Berton, Pierre, La conception de la nullité du mariage en droit civil français et en droit canonique moderne, Paris, Sirey, 1938, Th. Rijsel, p. 117).

e) Ten slotte wordt het geheel van de titel voor een laatste maal overzien; de bedoeling is vooral de mogelijke tegenstrijdigheden tussen verschillende wetsbepalingen uit te schakelen. Het artikel 2 van het voorstel (het toekomstig artikel 146) wordt in de volgende vorm voorgesteld: « il n'y a pas de mariage lorsqu'il n'y a point de consentement.

» Il n'y a pas de consentement lorsqu'il y a erreur sur la personne ou violence. » (Locré, IV, p. 426). Men had reeds vroeger het begrip « séduction » uitgeschakeld. Onmiddellijk reageert Tronchet tegen de tekst van het artikel, waar het zegt: « il n'y a pas de mariage »; hij voert aan: « Dès qu'il existe un acte matériel, il y a mariage, qui peut cependant être nul, s'il n'est pas intervenu de consentement; et ce mariage subsiste jusqu'au jugement qui en prononce la nullité. C'est ce qu'il importe de faire sentir, afin que les parties ne se croient pas autorisées à se dégager de plein droit et sans l'intervention des tribunaux. » (Locré, IV, p. 437). In duidelijker termen kan de theorie der onbestaande huwelijken niet weerlegd worden. Tronchet vindt trouwens onmiddellijk steun bij Réal, die doet opmerken: « il (l'article) suppose nécessairement le recours aux tribunaux ». (ib.). Daarover schijnt iedereen het eens te zijn, met uitzondering van de eerste consul, die weer wijst op het onderscheid tussen de gevallen waar het huwelijk kan nietig verklaard worden en de gevallen waar er geen huwelijk is. (p. 437-438). Réal antwoordt hem andermaal — en wel driemaal achtereenvolgens — dat de redactie van het artikel « est conforme au langage de la jurisprudence », dat « les tribunaux prononceront dans les deux cas » en ten slotte dat « l'acte

(2) Laurent schrijft onder meer: « Chose étrange! La distinction entre les actes inexistantes et les actes nuls fut formulée au Conseil d'Etat, mais ce n'est pas un jurisconsulte qui la professa, c'est le soldat de génie qui dirigeait les destinées de la France et du monde ».

» de mariage subsistera jusqu'au jugement ». (p. 438). En Tronchet voegt hier onmiddellijk aan toe: « s'il n'a pas été dressé d'acte, il n'y a pas de mariage; » s'il existe un acte, quoiqu'il n'y ait pas de consentement, la foi est due à l'acte, et il conserve sa force, » jusqu'à ce qu'il ait été déclaré faux. » (p. 439). Het besluit van deze bespreking wordt ons gegeven door Régnier, waar hij zegt: « La rédaction du premier » alinéa est exacte: elle pose un principe qu'il est » utile de consacrer d'abord. » (p. 440).

f) De discussie gaat dan verder over het begrip dwaling, waarover de raadsheren het oneens zijn. Het tweede alinea wordt dan ingetrokken, op voorstel van Cambacérès, met het oog op die onenigheid (p. 448). Aldus staan we voor de huidige tekst van artikel 146.

g) Veel duidelijker nog dan het elders in de voorbereidende werken het geval is, zijn de termen gebezigd in een rede uitgesproken voor de Corps législatif op 26 ventose jaar XI (17 maart 1803); hij heeft het over de gehele titel van het huwelijk en vat de verschillende discussies die in de Conseil d'Etat plaats vonden samen (Locré, IV, p. 544-566).

Waar Boutteville het in deze rede heeft over artikel 136, drukt hij zich als volgt uit: « Il est facile » de sentir tout ce que cette disposition embrasse dans » son heureuse concision: il n'y a pas de mariage » lorsqu'il n'y a point de consentement!

» On a fait beaucoup d'efforts pour déterminer ce » qui constitue le défaut de liberté dans l'engagement » du mariage. »

Hij heeft het vervolgens over de moeilijkheid de begrippen « geweld », « dwaling » duidelijk te omlijnen; hij behandelt daarop het geval van de doofstommen en vervolgt: « Dans ces différents cas, les » décisions de la justice dépendent nécessairement des » faits particuliers à chaque espèce.

» Le plus grand acte de sagesse du législateur est » de s'en remettre à celle des tribunaux.

» Point de consentement, conséquemment de consentement parfaitement libre, point de mariage.

» Ce fanal dirigera bien plus sûrement les juges, que » des idées métaphysiques ou complexes qui pourraient » ne faire que les embarrasser ou les égarer » (ib., p. 552-553).

Verder, in dezelfde uiteenzetting: « Le projet ne » convertit pas en dispositions positives les distinctions » si connues de nullités relatives ou absolues, de nullités qui peuvent, ou qui ne peuvent pas être effacées; mais, sans les perdre de vue, le législateur » trouve un guide bien plus sûr dans les règles que » lui-même a tracées.

» L'une des premières est celle si importante par » son étendue et sa précision: « il n'a pas de mariage » quand il n'y a pas de consentement ». L'article 180 » n'est que le développement et la conséquence de » cette disposition; il n'y a pas de consentement, s'il » n'a pas été parfaitement libre, s'il a été l'effet de » la violence ou de l'erreur » (ib., p. 558-559). En de redenaar vervolgt met de uitleg van deze laatste twee begrippen en zegt waarom de regelen van artikel 180 voor die gevallen de juiste zijn (ib., p. 559).

Besluit:

Welke besluiten mag men trekken uit deze lectuur van de voorbereidende werken?

1) Met zekerheid en overtuiging mag men zeggen dat de theorie der onbestaande huwelijken — althans in verband met artikel 146 — niet deze is geweest van de opstellers van het B. W. De uittreksels uit de besprekingen die we hoger hebben aangehaald, wijzen

er duidelijk op dat de mening van de eerste consul uitdrukkelijk werd verworpen door de meerderheid van de vergadering: Napoleon vindt bij niemand steun. Nochtans en wellicht omwille van het prestige van Napoleon gaf men hem toe: de zinsnede « il n'y a pas de mariage » werd behouden. Maar de bedoeling van de wetgever is te zeggen dat zulk een huwelijk ongeldig is en kan nietig verklaard worden.

2) Op geen enkel ogenblik heeft de wetgever gedacht aan een huwelijk gesloten in staat van dronkenschap, hypnose, of door een niet-ontzette krankzinnige. Al schijnt de ingetrokken bepaling er op te wijzen dat de ontzette krankzinnige onmogelijk — ook niet met de toestemming van zijn voogd — een geldig huwelijk kan aangaan, toch blijft het waar dat de voorbereidende werken ons niet uitdrukkelijk zeggen welke de aard is van deze nietigheid, in het geval dat de ontzette krankzinnige er in zou geslaagd zijn een huwelijk aan te gaan. Om die reden zal men de oplossing moeten vinden in de algemene regelen van de titel der huwelijken.

3) Er is een onafwendbaar verband tussen de artikelen 146 en 180. Artikel 146 stelt een algemene voorwaarde vast tot geldigheid van het huwelijk; bij niet-naleving van die voorwaarde, ingeval van geweld of dwaling omtrent de persoon, geldt de sanctie van artikel 180. Dit wordt op verschillende plaatsen uitdrukkelijk gezegd in de voorbereidende werken. Daarover is o.i. geen de minste twijfel mogelijk.

Maar quid ingeval de toestemming ten gevolge van een ander gebrek niet vrij was (of « afwezig » was)? Wat gedaan ingeval de toestemming niet vrij was ten gevolge van dronkenschap, hypnose of krankzinnigheid op het ogenblik van het aangaan van het huwelijk? Deze vragen zijn *niet uitdrukkelijk* beantwoord in de voorbereidende werken, die — zoals hoger gezegd — hierover geen enkel woord reppen. Maar zowel uit de meningsuitingen van Cambacérès en Régnier, als uit deze van Boutteville menen we te mogen besluiten dat de wetgever bewust was, zowel van de algemene draagwijdte van artikel 146, als van de praktische onmogelijkheid alle gevallen te voorzien waar de wil door enig gebrek is aangetast. Daarom vreesde de wetgever de gevallen die aanleiding zouden kunnen geven tot de sanctie van artikel 180 duidelijk te omlijnen. Immers, « dans les différents cas, les décisions » de la justice dépendent nécessairement des faits » particuliers à chaque espèce » (Boutteville, zie hoger). Door de gevallen van « défaut de consentement » in de wet op een te duidelijke wijze vast te leggen, zou men tot de ongewenste uitslag kunnen komen dat de rechter te zeer gebonden zou zijn. En hij zou in dergelijk geval de werkelijke wens van de wetgever niet tot uitvoering kunnen brengen. De grenzen echter van die vrijheid van de rechter zijn in de wet omschreven. Bij overtreding van de bepaling van artikel 146, overtreding die de rechter zal beoordeelen, geldt noodzakelijkerwijze de sanctie van artikel 180.

Redelijk kan men trouwens moeilijk tot een andere sanctie dan deze van artikel 180 besluiten. Het is immers niet mogelijk te aanvaarden dat, bij overtreding van een en dezelfde rechtsregel — deze van artikel 146 — verschillende en uiteenlopende sancties zouden opgelegd worden, waar de wetgever dit niet uitdrukkelijk heeft voorzien.

13. Personen die de nietigheid mogen aanvragen.

De personen die de vordering tot nietigheid van het huwelijk mogen instellen ingeval van geweld, dwaling

omtrent de persoon, krankzinnigheid, hypnose of een ander gebrek in de wil, zijn in artikel 180 limitatief opgesomd: enkel de echtgenoot wiens toestemming niet vrij is geweest (zie vooral Luik, 9.9.1949) (3). Alle andere personen, dus ook de andere echtgenoot, zijn uitgesloten. De Belgische rechtspraak neemt echter aan dat de voogd van de ontzette krankzinnige de vordering mag instellen, ook na zijn dood (Verbreking, 21 februari 1895, Pas. 1895, I, 109, op Brussel, 20 december 1893, Pas. 1894, II, 189).

14. De redenen der uitsluiting der bloedverwanten.

Artikel 173 geeft aan de ascendenten het recht verzet te doen tegen het huwelijk om alle redenen, dus ook in geval van krankzinnigheid. Bij gebreke aan ascendenten laat artikel 174 enkel toe verzet te doen tegen het huwelijk aan de broer of zuster, oom of moei, volle neef of nicht, die meerderjrig zijn, en dit slechts in twee gevallen, waarvan precies het geval van krankzinnigheid. In dit laatste geval moeten ze trouwens de procedure tot ontzetting instellen.

De rechtspraak heeft dankbaar gebruik gemaakt van die bepalingen om de uitsluiting der ascendenten en andere bloedverwanten in artikel 180 te verrechtvaardigen. Aldus dit uittreksel van een arrest van Bordeaux: « attendu que, par cette disposition (artikel 173), la loi a voulu que l'état de démence fût » judiciairement établi avant le mariage et qu'il fit » obstacle, s'il était constaté, à sa célébration; que là » encore se trouve la pensée logique de la loi, exprimé » dans les articles 503 et 504 du Code civil, établissant » une ligne de démarcation entre les actes antérieurs » et les actes postérieurs au jugement prononçant » l'interdiction, c.-à-d. entre les actes passés par le » dément interdit et ceux passés par un dément non- » interdit; que pour l'acte si important du mariage, et » dans un intérêt social évident et facile à compren- » dre, la loi a mis en demeure les parents les plus » proches d'ouvrir la contestation en justice sur l'état » du prétendu dément et contradictoirement avec lui; » que cet intérêt social n'existe plus ou est sensé ne » plus exister après la célébration du mariage, que » toutes les présomptions sont alors de la régularité » et de la validité du mariage et concourent à en » assurer le respect; que l'absence d'opposition de la » part des ascendants ou des collatéraux implique que » la volonté des époux a été suffisamment réfléchie » et acceptée par les proches; (...); qu'ainsi, il résulte » que toute contestation du mariage pour cause de » démence est fermée aux collatéraux, postérieure- » ment à la célébration; pour eux ainsi que pour les » ascendants, la voie de l'opposition est exclusive de » l'action en nullité » (Bordeaux, 24 juni 1884).

Deze uitsluiting van de bloedverwanten is trouwens gesteund op de ernstigste beweegredenen: men kon niet aan anderen dan de echtgenoten de discussie omtrent een toestemming toelaten die haar oorsprong vindt in de meest persoonlijke en in de heiligste gevoelens « de la conscience et du cœur » (ib.). Men moest daarbij rekening houden met de onuitwisbare gevolgen van het huwelijk voor de echtgenoten en de kinderen: daarom werd de vernietiging van het huwelijk steeds beschouwd als een funeste aanslag op de familie, die de grondslag uitmaakt van de maatschappij. Het wantrouwen t.a.v. de bloedverwanten is trouwens algemeen in ons burgerlijk recht, en het stre-

ven van de wetgever in deze aangelegenheden is hun tussenkomst te beperken, ten einde het algemeen belang, dat het behoud van het huwelijk vereist, boven de private en persoonlijke belangen te plaatsen, die uit de nietigverklaring zouden kunnen spruiten (ib.; zie eveneens: Cass. fr., 9 november 1887; Gent, 2 juni 1902; advies subst. Proc. des Konings De Wylghe op burg. Gent, 14 december 1846).

Het is dus aan sommige bloedverwanten toegelaten verzet te doen tegen het huwelijk, onder voorwaarde de procedure tot ontzetting in te stellen; ze hebben echter geen vordering tot niegheid van het huwelijk. Dit stelsel « protège suffisamment les intérêts de la » famille collatérale, tout en évitant de livrer les » mariages aux actions passionnées de parents trop » souvent disposés à attaquer des unions qui trompent » leurs calculs et blessent leurs intérêts » (Cass. fr., 9 november 1887).

15. Mag de voogd van de ontzette krankzinnige de vordering instellen?

De vraag te weten of artikel 502 toepasselijk is op het huwelijk is betwist. De rechtspraak beantwoordde de vraag bevestigend (Verbr., 21 februari 1895; Cass. fr., 26 februari 1890, D.P., 1890, I, 290, S. 1890, I, 216; Bastia, 8 februari 1888, D.P. 1888, II, 39; ib., S. 1889, II, 277, met nota Labbé; in dezelfde zin: Planiol et Ripert, II, 291; De Page, I, 659).

De motivering van die beslissing wordt door ons Hof van Verbreking als volgt weergegeven: « Con- » sidérant qu'il résulte des articles 489, 502, 509, 510 » et 512 du Code civil que la loi, en vue de protéger » efficacement l'interdit, non seulement dans ses biens, » mais aussi dans sa personne, le frappe d'une incapa- » cité absolue et permanente; qu'elle déclare nuls de » droit tous les actes passés par lui; qu'elle ne fait » aucune exception pour le mariage, l'acte le plus » important de la vie civile; ... » (21 februari 1895). Het advies van procureur-generaal Mesdach de ter Kiele was in die zin en als volgt gemotiveerd: « Quand » la loi prend une disposition générale, quand-elle » réproouve sans distinction tous actes passés par » l'interdit postérieurement au jugement qui proclame » sa déchéance morale et sa complète incapacité, elle » n'en excepte aucun, mais encore le plus solennel et » le plus important de tous, celui qui engage l'impo- » tent dans les liens les plus étroits et lui impose des » devoirs de tous les instants, qui exige le plus de » discernement et de sagacité: fidélité, secours, assis- » tance, protection et obéissance. »

Uit die stellingname volgt dat de voogd van de ontzette krankzinnige de vordering van artikel 180 mag instellen, in naam van de ontzette persoon.

Deze oplossing wordt echter niet algemeen aangenomen. Huc bekampt ze in volgende termen:

« L'interdiction est une mesure ayant principale- » ment pour objet la conservation du patrimoine. » L'incapacité de la personne dérivant de l'interdiction » n'est que le moyen employé pour assurer la sauve- » garde du patrimoine. Or les règles faites pour le » patrimoine ne peuvent pas logiquement s'appliquer » au mariage! C'est ainsi que les contrats ordinaires » sont annulables pour cause de dol, alors que le » mariage ne l'est pas. C'est donc dans le titre même » du mariage et non en dehors de ce titre qu'il con- » vient de chercher un principe de solution. Or ce » principe n'est pas contenu dans l'article 146 lui- » même? Ce texte exige seulement qu'il y ait en fait » consentement des parties au mariage. Or, malgré » l'interdiction, il peut se faire que le consentement

(3) De redenen van uitsluiting van de andere echtgenoot zullen we aanduiden bij de bespreking van de theorie van Dekkers.

soit donné, attendu que le dément se trouve dans un intervalle lucide. D'un autre côté, il est de principe qu'il ne peut exister d'autres causes de nullité de mariage que celles qui sont établies par un texte formel du chapitre IV du titre « Du mariage ». Or, il n'existe dans ce chapitre aucun texte qui frappe de nullité le mariage contracté par l'interdit à raison de son état d'interdiction seul. Le mariage échappe donc forcément à l'application de l'article 502 » (II, 7). De argumentatie van deze laatste auteur is o.i. te verkiezen boven deze van het Hof van Verbreking. Men moet immers zeggen dat de louter persoonlijke vorderingen buiten het kader vallen van de bepaling van artikel 502, die in de eerste plaats tot doel heeft het vermogen van de ontzette gaaf te houden. Deze mag dus wel de vordering van artikel 180 instellen zonder de bijstand van zijn voogd. Ook is in geen geval — zoals in het stelsel van het Hof van Verbreking — het huwelijk van een ontzette krankzinnige gesloten zonder de bijstand van zijn voogd rechtens nietig. Het feit van de ontzetting in enkel van aard het bewijs van het gebrek in de toestemming te beïnvloeden.

15bis. Dat de voorlopige bewindvoerder tijdens de procedure tot ontzetting benoemd op grond van artikel 497 de vordering tot nietigheid van het huwelijk van de ontzette persoon (liever: die niet ontzetting is bedreigd) niet kan instellen, alhoewel hij zorg moet dragen voor de persoon, wordt niet betwist. (Planiolet et Ripert, II, 291; Parijs, 7 maart 1924, D.H., 1924, p. 305, en D.P., 1925, II, 25, met nota Ripert.)

16. Mogen de erfgenamen de ingestelde vordering voortzetten?

Deze vraag is betwist. Ze wordt negatief beantwoord o.m. door Laurent (II, 450), Huc (II, 134) en Baudry-Lacantinerie (III, 1749), en wel om de volgende reden: de actie van artikel 180 is zuiver moreel en persoonlijk

en al kan ze soms pecuniaire gevolgen meeslepen, deze moeten als bijkomstig beschouwd worden; de vordering heeft enkel tot doel het verbreken van een huwelijksband die aan de afgestorvene tegen zijn wil werd opgedrongen. Om die reden is de spreuk « actiones quae morte pereunt semel inclusae iudicio salvae permament » niet op dit geval toepasselijk.

Beantwoorden de vraag in bevestigende zin, o.m. Planiolet et Ripert (II, 292) en De Page, (I, 662). De Page drukt zijn zienswijze uit als volgt: « Nous croyons que lorsque l'époux a, de son vivant, intenté l'action, et qu'il y a par conséquent manifestation claire de volonté personnellement exprimée, ce serait violer cette volonté que de refuser aux héritiers le droit de continuer l'action. Les héritiers y ont d'ailleurs un intérêt considérable: la suppression de l'usufruit du conjoint survivant. Pourquoi les en priver contre le gré même de leur auteur? » Verder verwijst De Page naar een paar wetsbepalingen, die de voortzetting van persoonlijke vorderingen door de erfgenamen expliciet toelaten.

Die opvatting van Planiolet et Ripert en van De Page menen we te moeten verwerpen; de vordering is immers zuiver persoonlijk en het gaat daarom niet op dat erfgenamen, die in de eerste plaats een pecuniair belang op het oog hebben, haar zouden kunnen voortzetten. Dit zou enkel mogelijk zijn, indien de wet dit uitdrukkelijk toeliet. Het feit dat de wetgever in andere gevallen, waar het eveneens gaat om zuiver persoonlijke vorderingen, het noodzakelijk achtte in een bijzondere bepaling de erfgenamen toe te laten de vordering voort te zetten, is veeleer van aard er op te wijzen dat de wetgever zulks als uitzonderlijk beschouwde. Waar ligt anders het nut van die bijzondere bepalingen?

(Wordt vervolgd.)

Frans De KOSTER,
Advocaat te Brussel.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 13 mei 1955.

Voorzitter: M. Vandermersch.

Raadsheer-Verslaggever: M. Huybrechts.

Advocaat-Generaal: M. H. R. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Demeur en Delacroix.

1. Cassatie-procedure. — Ontvankelijkheid van de voorziening in verbreking. — Vereisten daartoe.
2. Rijksmaatschappelijke Zekerheid. — Wettigheid van het Besluit van de Regent van 7 september 1946.

1. De voorziening strekt tot volledige verbreking van het bestreden vonnis. Dit vonnis doet uitspraak op grond van eigen beweegredenen, doch bevestigt een deel van het dispositief van het vonnis waarvan beroep, zonder dit deel weer te geven.

Het Hof van Verbreking dient kennis te nemen, niet alleen van het bestreden vonnis, doch ook van het vonnis, waarvan beroep, dat ermede een geheel uitmaakt.

Naar luid van artikel 10 van de wet van 25 fe-

bruari 1925, betreffende de rechtspleging in verbreking in burgerlijke zaken, moet bij het verzoekschrift tot verbreking de uitgifte of het betekend afschrift van de bestreden beslissing worden gevoegd.

De strekking van een wetsbepaling dient te worden getoetst aan het vereiste, waarin de wetgever heeft willen voorzien.

Uit de wordingsgeschiedenis van voormelde wet van 1925 blijkt dat het overleggen van een uitgifte alleen vereist wordt om het Hof van Verbreking in staat te stellen van alle bestanddelen der rechterlijke akte kennis te nemen, waartegen wordt opgekomen wegens afbreuk aan de wet.

Zo de grosse van een vonnis, d.w.z. de van de formule van tenuitvoerlegging voorziene uitgifte, op straffe van nietigheid van die formule dient te zijn voorzien, is zulks niet het geval voor de andere uitgiften.

Wanneer de eiser in cassatie aan het bestreden vonnis verwijt zijn voor de rechtbank van eerste aanleg genomen conclusies niet beantwoord te hebben doch het afschrift der conclusies, waarop het vonnis geen antwoord zou hebben verstrekt, noch

bij het verzoekschrift tot verbreking, noch bij de overgelegde aanvullende memorie gevoegd heeft, terwijl het na de overlegging van het verzoekschrift ter griffie van het Hof afzonderlijk werd overgelegd, maakt bedoeld stuk naar luid van de op het tijdstip van die overleggingen vigerende artikelen 9, 18 en 19 van de wet van 25 februari 1925 niet deel uit van de rechtspleging.

2. Het Besluit van de Regent van 7 september 1946 tot wijziging van het Besluit van de Regent van 16 januari 1945, betreffende de werking van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, werd genomen krachtens artikel 2 van het Wetsbesluit van 6 september 1946, waarbij met ingang van 1 oktober 1946 artikel 12 van het Wetsbesluit van 28 december 1944, betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, gewijzigd werd.

Naar luid van artikel 1, paragraaf 4, van de wet van 20 mei 1949, waarbij de toepassing van het stelsel der maatschappelijke zekerheid uitgebreid wordt tot sommige door de openbare besturen te werk gestelde arbeiders, zijn de bepalingen van artikel 12 van het Wetsbesluit van 28 december 1944 «sedert 1 oktober 1946 toepasselijk op de werkgevers en de arbeiders, bedoeld bij artikel 2» d.w.z. de bepalingen van artikel 12, zoals zij bij artikel 2 van het Wetsbesluit van 6 september 1946 werden gewijzigd, met uitzondering van de strafbepalingen, van toepassing op de bij paragraaf 1 bedoelde openbare besturen.

Door eensdeels vast te stellen dat de nieuwe bepalingen van artikel 12 van het Wetsbesluit van 6 september 1946, toepasselijk zijn met ingang van 1 oktober 1946 en door ze anderdeels uit te breiden tot openbare besturen heeft de wetgever ze als wettelijk verbindend erkend. Die interpretatie door de Wetgevende Macht is bindend voor de Hoven en Rechtbanken.

De Naamloze Vennootschap Chemiserie Fache t/
De Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Gelet op het bestreden vonnis van 16 april 1953 in hoger beroep door de rechtbank van eerste aanleg te Gent gewezen;

Over de eerste grond van niet-ontvankelijkheid, door verweerder hieruit afgeleid dat aanlegster een door de griffie gelijkluidend verklaard afschrift van het beroepen vonnis, waarvan een deel van het dispositief bevestigd maar niet weergegeven werd door het bestreden vonnis, bij haar verzoekschrift gevoegd heeft, doch geen uitgifte of betekend afschrift;

Overwegende dat de voorziening tot de volledige verbreking van het bestreden vonnis strekt;

Dat dit vonnis op grond van eigen beweegredenen uitspraak doet, doch een deel van het dispositief van het beroepen vonnis bevestigt, zonder dit deel weer te geven;

Dat het Hof kennis dient te nemen niet alleen van het bestreden vonnis, doch ook van het beroepen vonnis dat ermede een geheel uitmaakt;

Dat aanlegster bij haar verzoekschrift tot verbreking een volledig afschrift door de griffier voor gelijkvormig verklaard, dit is een uitgifte van het beroepen vonnis gevoegd heeft, doch dat die uitgifte niet bekleed is met de formule van tenuitvoerlegging, voorzien bij artikel 146 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

Overwegende dat, naar luid van artikel 10 van de wet van 25 februari 1925 betreffende de rechtspleging in verbreking in burgerlijke zaken, bij het verzoekschrift tot verbreking de uitgifte of het betekend afschrift van de bestreden beslissing dient gevoegd;

Dat de draagwijdte van een wetsbepaling dient getoetst aan het vereiste waarin de wetgever heeft willen voorzien;

Dat uit de voorbereidende werkzaamheden van die wet blijkt dat het overleggen van een uitgifte alleen vereist wordt om het Hof van Verbreking in staat te stellen van al de bestanddelen der rechterlijke akte kennis te hebben, waartegen wordt opgekomen als afbreuk doende aan de wet;

Dat, zo de grosse van een vonnis, dit wil zeggen de uitgifte waarbij de tenuitvoerlegging van het vonnis mogelijk wordt gemaakt, op straf van nietigheid der tenuitvoerlegging met de formule van tenuitvoerlegging dient bekleed, zulks het geval niet is voor de andere uitgiften;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid in rechte faalt;

Over de tweede grond van niet-ontvankelijkheid, door verweerder afgeleid uit het niet overleggen, van de akte van rechtsingang terwijl het bestreden vonnis de vermeldingen ervan namelijk het bovenaan die akte voorkomende rekeningsuittreksel niet weergeeft: Overwegende dat het beroepen vonnis vermeldt dat de eis strekt tot de veroordeling van aanlegster in verbreking tot de betaling, aan verweerder «van een som van 635.675 frank, bijdragen, bijslagen en interesten, luidens rekening afgesloten op 11 oktober 1951, vermeerderd met de intrest à 5 t.h. 's jaars vanaf 11 oktober 1951»; dat het bestreden vonnis bepaalt dat «de dagvaarding van de geïntimeerde dd. 7 januari 1952 strekt tot de betaling van de met de bijslagen en de interesten vermeerderde bijdragen voor de twee eerste kwartalen van 1951»;

Dat de draagwijdte van de vordering voldoende blijkt uit de vermeldingen alzo weergegeven in de twee beslissingen, waarvan de uitgifte door aanlegster overgelegd wordt;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet kan aangenomen worden;

Over het eerste middel:

Overwegende dat het middel het bestreden vonnis verwijt de conclusies door aanlegster voor de rechtbank van eerste aanleg genomen niet beantwoord te hebben;

Overwegende dat aanlegster het gelijkluidend verklaard afschrift der conclusies, waarop het vonnis geen antwoord zou hebben verstrekt, noch bij het op 29 augustus 1953 overgelegde verzoekschrift tot verbreking, noch bij de op 8 september 1953 overgelegde aanvullende memorie gevoegd heeft; dat het afzonderlijk na de overlegging van het verzoekschrift ter griffie van het Hof overgelegd werd;

Dat, dienvolgens, naar luid van de op het tijdstip van die overlegging vigerende artikelen 9, 18 en 19 van de wet van 25 februari 1925, het bedoeld stuk geen deel uitmaakt van de rechtspleging;

Overwegende dat aanlegster ten onrechte de overmacht aanvoert, daar zij bekend gezegd stuk sedert 27 augustus 1953 in haar bezit te hebben gehad en daar zij overigens niet bewijst dat zij in de onmogelijkheid zou verkeerd hebben het bij de aanvullende memorie te voegen;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel: schending van artikelen 1 (inzonderheid 10° en 15°) van de wet van 7 september 1939 waarbij aan de Koning buitengewone machten worden verleend, aangevuld door de wet van 14 december 1944 (inzonderheid artikelen 6 en 11), 9 en 110 van de Grondwet, 1, 2, 3 en 12 van de besluitwet dd. 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke

zekerheid van de arbeiders, 2 van de besluitwet dd. 6 september 1946 tot wijziging van gezegde besluitwet, 9 van het besluit van de Regent dd. 16 januari 1945 betreffende de werking van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, gewijzigd door artikel 1 van het besluit van de Regent dd. 7 september 1946, 1, paragraaf 4 van de wet van 20 mei 1949 waarbij de toepassing van het stelsel der maatschappelijke zekerheid wordt uitgebreid tot sommige door de openbare besturen te werk gestelde arbeiders,

doordat het bestreden vonnis de geldigheid aanneemt van het besluit van de Regent dd. 16 januari 1945 zoals het werd gewijzigd door het besluit van de Regent dd. 7 september 1946, inzonderheid van de bijdragevermeerderingen welke het invoert, dan wanneer gezegd besluit de machten te buiten gaat krachtens welke het genomen werd, daar de bepalingen waarover het gaat in werkelijkheid burgerlijke straffen of belastingen invoeren, en dit onder voorwendsel dat de bepalingen waarover het gaat geldig gemaakt werden door de wet van 20 Mei 1949, dan wanneer gezegde wet dergelijke geldigheid niet bevat, namelijk deze van het besluit van 7 september 1946, doch enkel naar de vroegere bepalingen verwijst:

Overwegende dat het besluit van de Regent van 7 september 1946, tot wijziging van het besluit van de Regent van 16 januari 1945 betreffende de werking van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid, genomen werd krachtens artikel 2 van de besluitwet van 6 september 1946, waarbij, vanaf 1 oktober 1946, artikel 12 van de besluitwet van 28 december 1944, betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, gewijzigd werd;

Overwegende dat, naar luid van artikel 1, paragraaf 4, van de wet van 20 mei 1949, waarbij de toepassing van het stelsel der maatschappelijke zekerheid uitgebreid wordt tot sommige door de openbare besturen te werk gestelde arbeiders, de bepalingen van artikel 12 van de besluitwet van 28 december 1944, « sedert 1 oktober 1946 toepasselijk op de werkgevers en de arbeiders bedoeld bij artikel 12 », — dit wil zeggen de bepalingen van artikel 12 zoals zij bij artikel 2 van de besluitwet van 6 september 1946 gewijzigd werden, met uitzondering van de strafbepalingen, op de bij paragraaf 1 bedoelde openbare besturen van toepassing zijn;

Overwegende dat, door enerzijds, vast te stellen dat de nieuwe bepalingen van artikel 12 van de besluitwet van 28 december 1944, dit wil zeggen artikel 2 van de besluitwet van 6 september 1946 toepasselijk zijn sedert 1 oktober 1946 en door ze anderzijds tot openbare besturen uit te breiden, de wetgever ze als wettelijk verplichtend erkend heeft;

Dat die interpretatie door de wetgevende macht bindend is voor de Hoven en Rechtbanken;

Dat, door de wettelijkheid te erkennen van de bepalingen van het besluit van de Regent van 7 september 1946, die het besluit van de Regent van 16 januari 1945 gewijzigd hebben, die krachtens artikel 2 van voormelde besluitwet van 6 september 1946 en binnen de perken van dit artikel genomen werden en op 1 oktober 1946 in werking getreden zijn, het vonnis geen der in het middel aangeduide bepalingen geschonden heeft;

Dat het middel naar rechte faalt;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten en, de voorziening vóór 15 september 1935 betekend zijnde geweest, tot een vergoeding van 150 frank jegens verweerder.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 23 mei 1955.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Verougstraete en Gerniers.

Advocaat-Generaal: M. Matthys.

Advocaten: Mrs. Schepens en Lagae.

Onrechtmatige daad. — Aansprakelijkheid van de gemeente wegens het niet voldoende zorgen voor de veiligheid van het verkeer in de straten. — Onvoorzichtigheid van het slachtoffer.

Naar luid van artikel 50 van het Decreet van 14 december 1789 en van artikel 3/1° Titel IX van het Decreet van 16-24 augustus 1790 heeft de gemeente-overheid de plicht te zorgen voor de veiligheid van het verkeer in de straten.

Wegens niet-nakoming van deze verplichting is de gemeente krachtens art. 1384 eerste lid, slot, B.W. verantwoordelijk, wanneer de weggebruiker omtrend de toestand van de straat misleid is.

Zo de stad niet verantwoordelijk dient te worden gesteld voor de oneffenheden, die aan ieder herstel van voetpaden eigen zijn, omdat het slachtoffer zich aan deze goed zichtbare toestand had moeten aanpassen, is zij integendeel aansprakelijk wegens het gemis aan vastheid van de stenen, waartegen het slachtoffer zich niet kon beveiligen.

De weggebruiker begaat zijnerzijds zelf een onvoorzichtigheid, wanneer hij het gebrekkige gedeelte van het voetpad niet met de nodige omzichtigheid betreedt, terwijl het niet onwetend is dat aldair werken worden uitgevoerd en de ligging ervan bij klare dag goed zichtbaar is.

Nicaïsse en cs. t/ Stad Gent.

Gezien de gedingstukken en o.m. de akte-hervatting van instantie op 19 februari 1954 betekend;

Overwegende dat het beroep regelmatig en tijdig ingesteld werd;

Overwegende dat wijlen Louise Vander Steichel op 10 juni 1950 een breuk van de linker dij opliep ten gevolge van een val die ze deed in de Pynderstraat op een plaats van het voetpad waar de aangestelden van geïntimeerde op 7 juni 1950 gewerkt hadden;

Nopens de aansprakelijkheid:

Overwegende dat naar luid van artikel 50 van het Decreet van 14 december 1789 en artikel 3/1° Titel IX van het Decreet van 16-24 augustus 1790, de gemeente-overheid de plicht heeft te zorgen voor de veiligheid van het verkeer in de straten;

dat de stad wegens tekortkoming aan voormelde verplichting, op grond van artikel 1384, 1° lid in fine B.W. verantwoordelijk is, wanneer de weggebruiker omtrent de staat van de straat misleid werd (Verbr. 20.12.1951, Pas. 1952, I, 204; Verbr. 2.12.48, Pas. 1948, I, 687; Verbr. 19.4.1934, Pas. 1934, I, 249);

Overwegende dat het slachtoffer onmiddellijk na het ongeval verklaard heeft dat zij ten gronde viel door het feit dat een steen onder haar voet « balanceerde », dat zij in de inleidende dagvaarding haar val aan het kantelen van een steen toeschrijft;

Dat de door de opsteller van het P.V. dd. 10 juni 1950 vastgestelde afwezigheid van zand of aarde op de voorlopig aangelegde plaveien voornoemde uitleg kracht bijzet;

Dat de getuigenis van Wandels Maria, die op een

loutere waarschijnlijkheid berust, niet van aard is de bewijskracht van voornoemde gegevens te ontzenuwen;

Overwegende dat zo de stad niet dient verantwoordelijk gesteld voor de oneffenheden die aan iedere herstelling van voetpaden eigen zijn, om reden dat het voor het gemis aan vastheid van de stenen waartegen het slachtoffer zich aan deze goed zichtbare toestand had moeten aanpassen, zij integendeel verantwoordelijk is omdat het slachtoffer zich niet kon beveiligen;

Dat het slachtoffer het recht had te verwachten dat de stenen bij middel van voldoende zand of aarde op gepaste wijze vastgezet waren;

Overwegende dat het niet bewezen is dat er aarde of zand weggevaagd werd of door de gang van de voorbijgangers weggeruimd;

Overwegende anderzijds dat wijlen Louise Vander Steichel zelf ook een onvoorzichtigheid gepleegd heeft, met het gebrekkig gedeelte van het voetpad niet met de nodige omzichtigheid te betreden, wanneer zij niet onwetend was dat aldaar werken uitgevoerd werden en dat de ligging ervan bij klare dag goed zichtbaar was;

Dat zij daarenboven een fout begaan heeft met de bewuste gebrekkige plaats niet te ontwijken, wanneer zij het kon doen, met zich op straat te begeven langs de poort voor dewelke het voetpad onaangeroerd gebleven was;

Overwegende dat rekening houdende met al de bestanddelen van de zaak, de verantwoordelijkheid van het ongeval tussen partijen dient verdeeld in de verhouding van $\frac{2}{3}$ ten laste van het slachtoffer en $\frac{1}{3}$ van de Stad Gent;

Nopens de schade :

Overwegende dat de gevorderde bedragen wegens stoffelijke schade op grond van de door appellanten voorgebrachte bescheiden gerechtvaardigd is ten bedrage van 23.005 frank;

Dat gelet op de opgelopen letsels, de heerkundige tussenkomsten, het nogal lang verblijf in het hospitaal, de ondergane werkonbekwaamheid, maar ook op het feit dat het slachtoffer reeds in november 1953 overleden is, de vergoeding wegens pijn en smart en werkonbekwaamheid ex aequo et bono op 15.000 frank dient bepaald;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn eensluidend advies;

Alle andere besluitend van de hand wijzend en elk aanbod van bewijs verwerpend;

Ontvangt het beroep; verklaart het gedeeltelijk grondig; doet het bestreden vonnis te niet; opnieuw wijzend, veroordeelt geïntimeerde om aan de erfgenamen van wijlen Nicaïsse Maurice en Louise Vander Steichel te betalen, elk in verhouding tot hun erfelijk aandeel, de som van 38.005 frank : 3 of 12.668,30 frank met de gerechtelijke interesten;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 4 juli 1955.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M. M. Verougstraete en Gerniers.

Advocaat-Generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs Boudolf en David.

Vennootschap. — Vennootschap tussen in concubinaat levende man en vrouw. — Geen nietigheid. — Wel nietigheid van bepaald beding ?

Een overeenkomst van vennootschap, die is aangegaan tussen een man en zijn bijzit, is in haar hoofdbestanddelen niet door een nietigheid van openbare orde aangetast, indien zij niet in hoofdzaak ten doel had het concubinaat te bevorderen of te bestendigen.

Wel is nietig een beding van bedoelde overeenkomst, waarbij bedongen is dat in geval van vroegtijdige of gerechtelijke ontbinding de onverdeelde gedurende vijf jaren zal voortduren en dat de man gedurende deze tijdruimte over de gemene goederen zal mogen beschikken, zulks onder bepaalde theoretische restricties, doch zonder andere waarborg dan het opmaken van een inventaris. Dit beding was blijkbaar van aard en had tevens tot doel eensdeels aan de minnaar toe te laten op elk tijdstip en zonder enige eigen schade met zijn bijzit af te breken en anderdeels de bijzit van elke vroegtijdige scheiding af te schrikken, daar zij in dergelijk geval in de eerstkomende jaren geen cent uit de vereffening kon ontvangen en voor de uiteindelijke uitkering van haar aandeel aan de goede trouw van haar gewezen minnaar overgeleverd werd.

Het doel van dit beding is strijdig met de goede zeden en de nietigheid van het beding moet bijgevolg worden uitgesproken.

Daar bedoeld beding bij het sluiten van de vennootschap geen determinerende invloed heeft gehad, moet de nietigheid niet tot de gehele overeenkomst worden uitgebreid.

Demeyer t/ Duvillers.

Overwegende dat het beroep en het tegenberoep regelmatig zijn naar tijd en vorm;

Overwegende dat met de ontbinding van de kwestieuze vennootschap aan te vragen geïntimeerde het bestaan van deze vennootschap heeft erkend en dus niet ontvankelijk is om oorzaken van nietigheid — buiten deze die de openbare orde zouden aanraken — in te roepen;

Overwegende anderzijds dat de overeenkomst van vennootschap in haar hoofdzakelijke bestanddelen door geen nietigheid van openbare orde aangetast is, daar, hoewel tussen concubijnen gesloten, zij niet hoofdzakelijk voor doel had het concubinaat te bevorderen of te bestendigen;

Overwegende dat dit laatste echter wel het geval is wat betreft één beding van bewuste overeenkomst, dit nl. waarbij voorzien werd dat in geval van vroegtijdige of gerechtelijke ontbinding de onverdeelde gedurende vijf jaar zal voortduren en dat appellant gedurende deze tijdruimte over de gemene goederen, mits bepaalde theoretische restricties doch zonder andere waarborg dan het opmaken van een inventaris, zal mogen beschikken; dat dit laatste beding blijkbaar van aard was en tevens tot doel had enerzijds aan de minnaar toe te laten ten elke stonde en zonder schade met zijn bijzit af te breken, anderzijds de bijzit

van elke vroegtijdige scheiding af te schrikken, daar in dergelijk geval zij in de eerstvolgende jaren geen cent uit de vereffening halen kon, en voor de uiteindelijke uitkering van haar aandeel aan de goede trouw van haar gewezen minnaar overgeleverd werd;

Overwegende dat het doel van dit beding strijdig is met de goede zeden, en dat bijgevolg de nietigheid ervan behoort te worden uitgesproken;

Overwegende nochtans dat waar bewust beding in het sluiten van de vennootschap geen determinerende invloed heeft gehad, de nietigheid niet tot gans de overeenkomst mag worden uitgebreid;

Overwegende dat uit wat voorafgaat volgt dat appellant wél gelijk heeft, waar hij houdt staan dat, in strijd met de opinie van de eerste rechter, zijn vraag tot toepassing van bewust beding niet voorbarig is, maar dat hij ten gronde, nopens de toepasselijkheid van gezegd beding, in het ongelijk moet worden gesteld;

dat dan ook, in deze beperkte mate, het tegenberoep dat strekt tot nietigverklaring van de ganse overeenkomst, gegrond is;

Overwegende dat, hoewel het tot rechtvaardiging van de beslissing geen belang heeft, het terloops mag aangestipt dat partijen zich over het belang van bewuste beslissing vergist hebben; dat het besproken beding in vergelijking moet worden gebracht met een ander beding, luidens welk de duur van de vennootschap tien jaar is; dat niet voorzien werd dat na deze tien jaar de onverdeeldheid nog een tijd moet blijven bestaan; dat het ongerijmd zou zijn dat, omdat de ontbinding enkele maanden vóór het verlopen der tien jaren werd aangevraagd, de onverdeeldheid zoveel langer zou moeten voortduren; dat de bedoeling van de trouwens zeer onhandig opgestelde overeenkomst blijkbaar enkel geweest is de onverdeeldheid te verlengen gedurende vijf jaar maximum, en nl. uiterlijk tot het verloop van de voorzienen termijn van 10 jaar (d.i. 1 januari 1954);

Overwegende dat er tot vervanging van de aangestelde vereffenaar geen reden bestaat; dat immers, waar het bestreden vonnis uitvoerbaar bij voorraad verklaard werd, de vereffenaar geen fout bedreven heeft met de uitvoering ervan niettegenstaande het beroep door te voeren;

Overwegende anderzijds dat er wel aanleiding is te voorzien dat bij eventueel verdere behandeling van de zaak, de Koophandelsrechtbank te Oostende anders zal worden samengesteld; dat immers na de uitspraak van het vonnis de plaatsvervangende referendaris die de rechtbank heeft bijgestaan, als raadsman in een zaak van de vereffening is tussengekomen.

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1955;

Gehoord de heer Matthijs, advocaat-generaal, in zijn advies;

Ontvangt het beroep en het tegenberoep;

Doet het bestreden vonnis te niet in zoverre daarbij gezegd wordt dat de vraag tot toepassing van het beding betreffende de verlenging der onverdeeldheid voorbarig is;

Wijzende ten gronde nopens deze vraag, bij evocatie, verklaart bewust beding nietig;

Bevestigt het vonnis voor het overige;

Veroordeelt appellant en geïntimeerde ieder tot de helft van de kosten van de aanleg;

Zendt tot eventuele verdere behandeling de zaak terug naar de Koophandelsrechtbank te Oostende, anders samengesteld.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 12 juli 1955.

Voorzitter : M. De Preter.

Rechters : M.M. Tilkin en Cornette.

Advocaten : Mrs Tielemans en Paul Pollet.

Gezinsvergoedingen. — Vormeloosheid van de oproeping in verzoening. — Meervoudige hoedanigheid van een partij zonder invloed op die oproeping. — Stuiting van verjaring.

De oproeping in verzoening is niet aan voorgeschreven pleegvormen onderworpen; het is bijgevolg voldoende, wanneer de identiteit van de te verzoenen partijen overeenstemt met die van hen, die eventueel achteraf het geding zullen voeren, zodat de meervoudige hoedanigheid, welke een der partijen mocht bezitten om in het geding betrokken te worden, zonder weerslag moet geacht worden op de poging tot verzoening, die het voorkomen van processen moet bevorderen. Wanneer de oproeping in verzoening opgelegd wordt, is het mitsdien voldoende dat opgeroepen wordt diegene, die achteraf zal moeten gedagvaard worden, al weze zulks nog in meer dan één hoedanigheid.

Stuiting van verjaring.

Wwe Coomans t/ Onderlinge Middenstandskas.

Overwegende dat appellante de niet-ontvankelijkheid voorhoudt van de oorspronkelijke eis, die — alhoewel bij dagvaarding gericht tegen de rechthebbenden in de nalatenschap van wijlen haar echtgenoot en tegen de rechtverkrijgenden in de onverdeelde gemeenschap, die tussen deze laatste en haar zelve bestond — die vorm niet zou aangenomen hebben bij de oproeping in verzoening, die gebiedend de dagvaarding moet voorafgaan;

Overwegende dat de oproeping in verzoening aan geen geschreven pleegvormen onderworpen is en zij bijgevolg aan haar zending voldoet, wanneer de identiteit van de te verzoenen partijen overeenstemt met deze van degenen, die gebeurlijk achteraf het geding te voeren hebben, zodat de meervoudige hoedanigheid, welke een der partijen zou bezitten om in dit geding betrokken te worden, zonder weerslag moet geacht worden op de eenvoudige formaliteitsgewijze kennisgeving van de nagestreefde aanspraken, die het uitschakelen van processen moet bevorderen, zodat daarom haar principiële niet-naleving en niet een gebrek aan gedetailleerde omvang, die bij de oproeping in verzoening zal blijken, als een exceptie geldt;

Dat bijgevolg, wanneer de oproeping in verzoening opgelegd wordt, het volstaat dat hierbij opgeroepen worde diegene, die achteraf zal moeten gedagvaard worden, al weze dit nog in meer dan een hoedanigheid;

Overwegende dienvolgens dat de oorspronkelijke eis, zoals hij vormelijk ingezet en doorgevoerd werd, aan de wettelijke vereisten voldeed;

Overwegende dat appellant niet voorhoudt verzaakt te hebben aan de gemeenschap, welke bestond tussen haar en wijlen haar echtgenoot, zomin als aan de nalatenschap van deze laatste;

Dat zij van de andere kant, als wettige voogdes van haar minderjarige zoon voormelde nalatenschap slechts mocht aanvaarden onder voorbehoud van boedelbeschrijving;

Overwegende derhalve dat zij regelmatig en in eigen naam aangesproken werd door geïntimeerde om de

onderhavige schuld voor haar part en aandeel te voldoen;

(.....) Overwegende dat appellante de verjaring inroept der vordering van geïntimeerde, waar deze reikt over de jaren 1947 tot en met 1951;

Overwegende nochtans dat appellante in juni 1953 een verzoek tot geïntimeerde richtte tot vermindering der bijdragen door wijlen haar echtgenoot verschuldigd voor het tweede halfjaar 1947 en de jaren 1948, 1949, 1950, 1951, hetgeen enerzijds een verzaking in zich sloot aan de toenmalig mogelijk verworven verjaring en anderzijds een schuldbekentenis uimaakte, die de aan de gang zijnde verjaring stuitte;

Overwegende dan ook dat de vijfjarige verjaring betrekkelijk de gevorderde bedragen niet ingetreden is;

(.....) Overwegende dat op incidenteel beroep geïntimeerde de volledige toekenning vraagt van haar oorspronkelijke eis en zoals hoger aangetoond, deze eis integraal gerechtvaardigd is.

Om deze redenen,

De Rechtbank,
Verklaart het beroep ontvankelijk, doch ongegrond;
Verklaart het incidenteel beroep ontvankelijk en gegrond;

Hervormt dan ook in die mate het vonnis a quo, en veroordeelt appellante om enerzijds in persoonlijke naam ten belope van haar aandeel in de wettelijke gemeenschap en eveneens ten belope van haar aandeel in de nalatenschap en anderzijds in haar hoedanigheid van voogdes en bewindvoester van haar minderjarige zoon, om aan geïntimeerde te betalen de somme van 9.011,-- frank, intresten en kosten.

NOOT : Artikel 264, § 4, van het K. B. van 22 december 1938 luidt :

«De oproeping in verzoening voor de Vrederechter is voor de dagvaarding verplichtend.»

Deze wetsbepaling is van publieke orde. (Vrederecht Westerloo, 28 juli 1948; Rechtbank Mechelen, 11 december 1952; Vrederecht Mechelen Zuid, 8 jan. 1954, R.W. 30 mei 1954, 1699).

De vrederechter te Berchem had slechts gedeeltelijk de eis van de Onderlinge Middenstandskas, aanlegster, ingewilligd, daardoor impliciet eisende dat bij de oproeping tot verzoening vernield zou zijn in welke hoedanigheid verweerster opgeroepen werd : in persoonlijke naam en als voogdes van haar minderjarige zoon.

De rechter in hoger beroep heeft het incidenteel beroep van de Middenstandskas gegrond verklaard en tot de volle som veroordeeld.

Het belang van dit vonnis bestaat hierin, dat de rechtbank beslist dat de oproeping tot verzoening aan geen geschreven pleegvormen onderworpen is.

De aanvraag tot vermindering van bijdragen stuit de verjaring. In die zin Vrederecht Brugge, 30 september 1952; Vrederecht Andenne, 26 september 1953; Vrederecht Lens, 16 juni 1953.

P. P.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

31 maart 1955.

Voorzitter : M. Driessen.

Rechters : M.M. Alsteens en Onclin.

O. M. : M. Meers.

Rechtmatige overheidsdaad. — Bevoegdheid van de Rechtbank. — Besluit van de gemeenteraad, waarbij wordt verboden kermisinrichtingen op te stellen op andere plaatsen dan de in het politiereglement aangewezenen. — Danstent op particuliere grond. — Sluiting door de burgemeester.

De Rechtbank is niet op grond van het beginsel van scheiding der machten onbevoegd om van de eis kennis te nemen, wanneer de eiser beweert dat een zijner burgerlijke rechten, namelijk het plaatsen en de exploitatie van een danstent op particuliere grond, geschonden is.

Krachtens zijn bevoegdheid politiereglementen uit te vaardigen tot handhaving van de openbare orde op kermissen, markten en andere openbare plaatsen (art. 78 Gemeentewet) kan de gemeenteraad rechtsgeldig een besluit nemen, houdende reglementering van de kermissen.

Wanneer voormeld besluit verbiedt markt- of kermisinrichtingen op te stellen op andere plaatsen dan de bij het politiereglement aangewezenen, valt ook een danstent onder dat verbod. De opstelling van een danstent op particuliere grond is in strijd met meergemeld besluit.

De burgemeester oefent het politierecht uit en moet de gemeentereglementen doen uitvoeren; hij was dienvolgens gerechtigd de in strijd met het aangehaald besluit opgerichte danstent te doen sluiten.

Van Bael t/ Henry en Gemeente Ulbeek.

Gezien de stukken van het geding en voornamelijk de inleidende dagvaarding van deurwaarder Maurice Wagemans te Tongeren d.d. 10 maart 1954 strekkend tot solidairlijke veroordeling van verweerders tot betaling aan eiser ener schadevergoeding van 41.130 frank wegens het sluiten door eerste verweerder in zijn hoedanigheid van burgemeester, der danstent door eiser opgericht te Ulbeek op een private eigendom bij gelegenheid der jaarlijkse voor;

Overwegende dat verweerders, zich steunend op het grondbeginsel van scheiding der machten, tevergeefs de onbevoegdheid der Rechtbank opwerpen daar in casu aanlegger beweert dat een zijner burgerlijke rechten, namelijk het plaatsen en uitbaten ener danstent op private grond, geschonden werd en deze bewering volstaat opdat de Rechtbank bevoegd weze kennis te nemen van de eis (Zie Vauthier Dr. Administratif, II, 508);

Overwegende dat verder dient nagegaan of eerste verweerder met de danstent van aanlegger te sluiten zijn macht zou zijn te buiten gegaan;

Overwegende dat eerste verweerder zijn recht tot sluiten steunt op het besluit van de gemeenteraad in datum 15.12.1952 houdende reglementering der foren;

Overwegende dat dit besluit wettelijk is daar het door de raad getroffen werd krachtens zijn bevoegdheid politiereglementen uit te vaardigen tot handhaving der openbare orde in foren, markten en andere openbare plaatsen (Vauthier Dr. Adm. I, n° 131, 3° en art. 78 Gemeentewet);

Overwegende dat naar luidt art. 1 van voormeld besluit «De foren op het grondgebied der gemeente

zullen gehouden worden... enkel op de terreinen der gemeente in de Dorpsstraat en het Dorpsplein » en het verboden is, luidens art. 3 b « markt- of foorinrichtingen op te stellen op andere plaatsen dan deze aangewezen in het politiereglement »;

Overwegende dat aanlegger vergeefs opwerpt dat dit Besluit enkel de foren betreft en niet van toepassing zou zijn op de foorinrichtingen welke hij op private grond opsloeg;

Overwegende immers dat in feite aanlegger, zoals hij zelf schreef in zijn brief van 18.7.53, het inzicht had met zijn danstent naar de kermis te komen en, volgens de tekst zijner besluiten, deze danstent ook werkelijk te Ulbeek opsloeg ter gelegenheid der jaarlijkse voor op een privaat terrein in de Dorpsstraat; dat een danstent ongetwijfeld behoort tot het soort inrichtingen in het vermeld gemeentereglement bedoeld door « foorinrichtingen »;

Overwegende dat eiser door zijn tent op te richten in de omstandigheden zoals geschied dan ook gemeld Besluit heeft overtreden;

Overwegende dat het feit dat eiser door brief van 18.7.53 toelating vroeg om met zijn tent op de kermis te mogen komen tevens mededelend dat hij daartoe een privaat terrein zou gebruiken ter zake zonder invloed is en hij uit het uitblijven van antwoord ten onrechte besloot tot inwilliging van zijn verzoek;

Overwegende immers dat volgens het proces-verbaal van aanbesteding in datum van 19.6.1953 de aandacht der liefhebbers getrokken werd op het strikt verbod nog een danstent op te richten op andere plaatsen dan deze voorzien in het Besluit;

Overwegende dat eerste verweerder in zijn hoedanigheid van burgemeester het politierecht uitoefent en de gemeentereglementen moet doen uitvoeren (Vauthier, I, 153), dat hij dienvolgens gerechtigd was de danstent van eiser, opgericht in strijd met het aangehaalde Besluit, te doen sluiten;

Gezien artikelen 2, 30 tot 37 en 55 tot 59 der Wet van 15 juni 1955, gewijzigd door de Wet van 20 juli 1939;

Om deze Redenen :

De Rechtbank, uitspraak doende op tegenspraak; Verklaart zich bevoegd;

Wijst de eis af en veroordeelt aanlegger tot de kosten.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE BRUSSEL

28 september 1955.

Alleenrechtsprekend Rechter : Dautricourt.

Openbaar Ministerie : M. Godding.

Advocaten : Mrs L. Moyersoen en D. Winderickx.

Verkoop met premieën. — Toekenning van kosteloze verzekering aan getrouwe lezers van weekbladen. — K. B. van 13 juli 1934 niet toepasselijk.

Het doel van het K. B. van 13 juli 1934 : prijsbewimpeling of verhoging enerzijds, opslorping van nutteloze en minderwaardige producten anderzijds te beteugelen.

Door het toekennen van kosteloze verzekering tegen ongevallen aan getrouwe lezers van geïllustreerde weekbladen, worden de prijzen noch bewimpeld, noch verhoogd. De kosteloze verzekering is niet nutteloos en interesseert de lezers.

Zij is geen premie in de zin van artikel 2, par. 2,

van het K. B. Zij heeft een zuiver publicitair karakter. — Vrijspreek.

D. S. en Sch. t/ Openbaar Ministerie, Le Patriote Illustré, P.V.B.A. Rossel, N.V. Femmes Aujourd'hui, Sparta, Pourquoi Pas, Jean Depuis.

A. Bepaling van de vordering :

Overwegende dat de Rechtbank moet beslissen indien de toekenning van een kosteloze verzekering tegen ongevallen, aan de abonnees getrouwe lezers van de geïllustreerde weekbladen « Ons Volk » en « Chez-Nous » — waarvan de beklaagden de verantwoordelijke uitgevers zijn — onder toepassing valt van het K. B. n° 61 van 13 januari 1935 over de verkoop met premieën, zoals het door meer latere K. B. gewijzigd werd;

Overwegende dat bewuste wetgeving genomen werd krachtens de volmachtwet van 13 juli 1934, in een periode van nijpende economische crisis, zodat het een typische gelegenheidswetgeving uitmaakt;

Overwegende dat het, op heden, wordt aangewend in een periode van economische voorspoed, of minstens stabiliteit, niet door diegene welke dat besluit moet beschermen, namelijk de verbruikers, tegen prijsbewimpeling en prijsverhoging, maar door concurrenten die, op grond van het K. B. een uitgesproken vordering in ongeoorloofde mededinging instellen;

Overwegende dat analogische toepassing van de strafwet in België uitgesloten is, dat interpretatieve toepassing van een gelegenheidswetgeving kies en gevaarlijk is, zodat de Rechtbank, in zake, met de meeste omzichtigheid het doel, de toedracht en de tekst van deze wetgeving moet nagaan om de feiten op haar bedingen en besluiten te toetsen.

B. Het doel van de wetgever :

a) Voordracht aan de Koning :

Overwegende dat, luidens de voordracht aan de Koning voorafgaande aan het K. B. n° 61, « de » Regering het nodig acht het stelsel van verkoop met premieën grondig uit te rooien om nog alleen te laten voortbestaan de premie welke gelijk staat in werkelijkheid met een terugbetaling »;

Maar dat de regering wellicht heeft moeten inzien dat niet alleen in België, maar meer nog in vreemde landen de moderne inrichting van de handel dusdanig op publiciteit en op daarmede verbonden premiestelsel is gevestigd dat ze bij haar radicale zienswijze niet kon blijven;

Overwegende dat het opvallend is hoe aanvullende K. B. zeer kort na het oorspronkelijk K. B. n° 61 genomen, de wetgeving hebben gemilderd en namelijk de K. B. n° 138 dd. 26 februari 1935, n° 154, dd. 18 maart 1935, 12 november 1935 en 294 dd. 30 maart 1936;

Dat bepaaldelijk het K. B. n° 154 heel wat anders dan « de grondige uitrooiing van het premiestelsel » betekent;

Overwegende dat luidens de reeds vroeger aangehaalde voordracht aan de Koning — de regering wil beteugelen : « een verkoopsysteem dat voor het publiek en zelfs voor de tussenhandelaars de ware prijs » der koopwaren bewimpelt en de Belgische verbruiker » brengt tot de massieve opslorping van dikwijls nutteloze koopwaren of van producten waarvan hij in » normale omstandigheden de hoedanigheid afwijzend » zou bijgeen »;

Overwegende dat de regering hier klaarblijkelijk

bedoelt: «koopwaren van eerste noodzakelijkheid, » waarvan de hoge prijzen opgehouden worden»;

Overwegende dat terloops ook wordt gewezen op protesten van talrijke handelaars en op verstoring van de normale voorwaarden van mededinging;

Overwegende dat het uitgesproken doel van het K. B. dus als volgt kan samengevat worden: de verbruiker te beschermen tegen prijsbewimpeling, opslorping van nutteloze of minderwaardige producten en prijsverhoging;

Dat aldus in de huidige vordering, de bijzaak hoofdzak wordt, dat de verbruikers — ver van te klagen — slechts vermeld worden, maar dat deze vordering uitgaat van de burgerlijke partijen die concurrenten zijn en in het K. B. n° 61 een wapen tegen gevaarlijke mededinging willen vinden;

b) Toepassing op de feiten :

Overwegende dat de Rechtbank nu voorafgaandelijk kan nagaan indien in zake enerzijds prijsbewimpeling of verhoging en anderzijds opslorping van nutteloze of minderwaardige producten bewezen zijn;

Overwegende dat, van hoge prijs geen spraak kan zijn; dat immers de prijs per nummer van al de door de burgerlijke partijen uitgegeven weekbladen, op één na en namelijk de «Patriote Illustré» de prijs van het nummer van «Ons Volk» en «Chez-Nous» overtreft;

Dat evenmin van prijsbewimpeling of vermomming kan spraak zijn; dat het geen steek houdt te beweren dat de kopers van deze weekbladen een dubbele prijs zouden betalen, of zelfs dat de verzekering de prijzen zou beïnvloeden wanneer de koopprijs lager komt (Beroep Brussel, 4 juli 1953, in zake Baltussen; onuitgegeven);

Overwegende dat kosteloze verzekering tegen ongevallen ver van nutteloos is; dat ze dusdanig de lezers van weekbladen interesseert en aantrekt; dat de burgerlijke partijen zich juist daarop beroepen om te beweren dat zij, bij ronseling van lezers, schade ondergaan;

Dat het alleszins geen voorwerp is en evenmin een dienst wanneer men de dienst bepaalt: «een daad of een verbintenis om iets te doen»; dat kosteloze verzekering tegen ongevallen immers moet bepaald worden als «een verbintenis om iets te geven in bepaalde, onvoorzienbare omstandigheden»;

Overwegende dat ondanks de door de burgerlijke partijen ingeroepen «brede bewoording» van het K. B. n° 61 hieruit minstens kan worden afgeleid dat de wetgever van 1935 onder premieën nooit verzekeringen heeft bedoeld wanneer feitelijk, sedert 1930, in België verzekeringen aan abonnees van weekbladen, als premie, aangeboden werden;

Maar zelfs indien men aanneemt dat verzekering bij ongevallen in de ruimste zin van het woord een «dienst» is, dan nog moet de Rechtbank bevestigen dat het K. B. n° 154, dd. 18 maart 1935, uitdrukkelijk de toepassing van het K. B. n° 61 uitschakelt: de gegeven voorwerpen en verstrekte dienst die een zuiver publiciteits karakter hebben en die hoegenaamd geen handelswaarde vertegenwoordigen;

Overwegende dat het zuiver publicitair karakter van de aangeklaagde verzekering tegen ongevallen afdoende wordt bewezen enerzijds door de tekst en door de presentatie van de polis en anderzijds door de publicitaire aanwending van de betaling aan de verongelukte verzekerden van bepaalde premieën in de weekbladen zelf (publicatie van de naamlijsten en foto's van de begunstigten);

Overwegende dat verzekering tegen ongevallen wel de verzekerde kan verrijken en daarom een zekere toevallige geldwaarde kan hebben, maar dat ze «hoegenaamd geen handelswaarde vertegenwoordigt», omdat ze noch verkocht, noch afgestaan kan worden;

Dat de betichting dus tegen geen van beide verdachten bewezen is;

Om deze redenen,

Gelet op artikelen 11, 12, 16, 21, 31 tot en met 37, 41 van de wet van 15 juni 1935; 4 van de wet van 17 april 1878, 1382 van het Burgerlijk Wetboek; 66, 191, 226, 227 van het Wetboek van Strafvordering, waarvan de Voorzitter de beschikkingen heeft aangeduid;

Rechtsprekende op tegenspraak:

Spreekt D. S. en Sch. vrij en ontslaat hen van de vervolgingen zonder kosten;

verklaart zich onbevoegd om van de vorderingen van de burgerlijke partij kennis te nemen en veroordeelt ze ieder tot de kosten van hun aanstelling.

NOOT: Er is beroep aangetekend door de burgerlijke partijen.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE OUDENAARDE

3e Kamer. — 4 juli 1955.

Voorzitter: M. Soetens.

Rechters: M.M. Van de Velde en Serck.

O. M.: M. De Wynter.

Advocaten: Mrs. L. Puissant en P. Van den Broecke.

Wegverkeer. — Verkeersongeval. — Aanrijding van een autobus. — Geen vergoeding wegens buiten gebruik zijn.

De benadeelde partij heeft recht op volledige vergoeding van de door haar geleden schade en is gerechtigd te eisen dat zij in de materiële toestand wordt teruggeplaatst alsof geen aanrijding zou zijn gebeurd.

Zulks kan in casu enkel bewerkstelligd worden door een autobus in huur te nemen gedurende de tijd van het buiten gebruik zijn van de beschadigde autobus om aldus, zoals in normale tijd, steeds in staat te zijn de tijdelijk buiten gebruikt gestelde autobus te kunnen vervangen.

In casu bewijst de burgerlijke partij echter niet een autobus in huur te hebben genomen of genoodzaakt te zijn geweest deswege andere kosten te doen.

O. M. en De Fruytier b.p. t/ De Jaegher.

Overwegende dat de beroepen reëlgmatig zijn in de vorm en tijdig werden ingesteld;

Op strafgebied:

Overnemende de beweegredenen van de eerste rechter;

Op burgerlijk gebied:

Overwegende dat de partijen sub 1 en 2 de volledige verantwoordelijkheid dragen van het ongeval;

Overwegende dat de gedaagden sub 1 en 2, het bedrag van de herstellingskosten van de autobus van de burgerlijke partijen, namelijk 5.435 fr. niet betwisten;

Dat ze echter wel betwisten dat de burgerlijke partijen enige schade zouden hebben ondergaan ingevolge de onbruikbaarheid van de autobus gedurende de herstellingen;

Dat ze voorhouden dat de burgerlijke partijen over een reserve-autobus beschikken of minstens moeten beschikken ingevolge artikel 91 van het Reg. Besluit dd. 23 mei 1947, met het gevolg dat zij de autobuslijn zonder onderbreking voort hebben kunnen uitbaten, en ook geen schade uit hoofde van onbruikbaarheid van de autobus kunnen oplopen;

Overwegende dat de burgerlijke partijen recht hebben op integrale vergoeding van de door hen geleden schade (De Page, II, 1021), en gerechtigd zijn te eisen in de materiële toestand teruggeplaatst te worden alsof geen aanrijding zou zijn gebeurd (De Page, II, 1026, A, III, 98 A);

Dat zulks praktisch enkel wat de burgerlijke partijen betreft, kan bewerkstelligd worden door een autobus in huur te nemen gedurende de periode van chomage van de beschadigde autobus om aldus, zoals in normale tijd, steeds in staat te zijn een tijdelijk buiten gebruik gestelde autobus te kunnen vervangen;

Overwegende daarenboven dat de burgerlijke partijen beweren dat zij benevens de uitbating van regelmatige autobuslijnen, eveneens uitstappen per autobus organiseren, en de reserve-autobus hiervoor gebruiken en volgens de wet mogen gebruiken;

Overwegende dat de burgerlijke partijen eveneens in zulk geval het recht zouden hebben een andere autobus in huur te nemen;

Overwegende echter dat de burgerlijke partijen niet bewijzen enig autobus in huur te hebben genomen, of genoodzaakt te zijn geweest om uit dien hoofde andere kosten te hebben uitgegeven;

Overwegende dienvolgens dat de schade van 2.450 frank door de burgerlijke partijen geëist, voor 7 dagen chomage, van de autobus, niet bewezen is;

Rechtdoende op tegenspraak, in laatste aanleg;
Ontvangt de beroepen;

Op strafgebied:

Bevestigt het vonnis a quo in al zijn beschikkingen;
Veroordeelt de eerste verdachte tot de kosten van beroep;

Verklaart tweede gedaagde burgerlijk aansprakelijk over eerste beklagde voor de kosten;

Op burgerlijk gebied:

Vernietigt het vonnis a quo, en opnieuw wijzend:

Veroordeelt eerste en tweede gedaagden solidair te betalen aan de burgerlijke partijen, de som van 5.435 frank, meer de vergoedende interesten vanaf de datum van het ongeval, tot de dag der aanstelling, meer de gerechtelijke interesten vanaf deze laatste datum, en de kosten van aanstelling;

Wijst het meer gevorderde af als ongegrond;

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

19 januari 1955.

Alleenrechtsprekend rechter: Rommel.

O.M.: M. Remerie.

Advocaat: M. Debaes.

Voortgezet strafbaar feit. — Sommige feiten na de bestraffing van de eerste ter kennis van de rechter gebracht. — Toepasselijkheid van de wetsbepalingen omtrent samenloop. — Slechts één straf mag worden uitgesproken. (art. 65 W.v.S.)

Wanneer verdachte reeds veroordeeld is geweest wegens het plegen van bepaalde strafbare feiten en de rechter later kennis neemt van dergelijke feiten, door dezelfde verdachte gepleegd tengevolge van eenzelfde misdadig opzet, mag de rechter niet een nieuwe straf uitspreken. Hier moeten de bepalingen omtrent samenloop worden toegepast, nl. art. 65 W.v.S.

O. M. t/ H. en Cs.

.....
Dat ze onder andere beiden voordeel hebben getrokken uit het uitbaten van kansspelen genoemd Rol- en Tortoestel, de eerste als uitbaatster van een herberg waar het apparaat geplaatst werd, de tweede als eigenaar van het apparaat; dat beiden winsten hebben getrokken, de ene een winst van circa 30 % de andere van circa 70 %;

Overwegende dat tweede verdachte aanvoert dat hij reeds door de correctionele Rechtbank te Kortrijk bij vonnis van 22 december 1954 wegens dezelfde feiten werd vervolgd en veroordeeld;

Dat hij tot staving een afschrift neerlegt van de dagvaarding van het Openbaar Ministerie;

Dat inderdaad uit voornoemd vonnis blijkt dat tweede verweerster Cr. J., geboren te Kortrijk, d.d. 10 maart 1905, werd verwezen tot een geldboete van 100 fr. vermeerderd met 190 deciem en voorwaardelijk voor de duur van 3 jaar alsmede tot de veroordeling van de apparaten om te Mene in de loop van februari en tot 12 maart 1954, als dader voordeel te hebben getrokken van kansspelen;

Dat dit vonnis in kracht van gewijsde is getreden ten opzichte van tweede verdachte;

Overwegende dat ter zaak de bepalingen van de samenloop dienen toegepast te worden;

Dat wanneer de rechter kennis nemend van verschillende misdrijven op verschillende tijdstippen gepleegd, vaststelt dat deze misdrijven het gevolg zijn van « eenzelfde misdadig inzicht », slechts één straf dient uit te spreken, welke straf het maximum van de zwaarste niet mag overschrijden (art. 65 S.W.B.);

Overwegende dat bijaldien de strafrechter niet gelijktijdig doch opvolgentlijk gevat wordt van verschillende misdrijven welke in hun onderling verband ideale samenloop uitmaken, de strafrechter verplicht is een straf uit te spreken voor ieder van de hem opvolgentlijk voorgebrachte misdrijven; dat, echter de strafrechter vóór wie deze opvolgentlijke misdrijven worden voorgebracht, geen afbreuk doet aan het rechterlijk gewijsde van het eerste in kracht van gewijsde getreden vonnis indien, na de uitspraak van de straf, de door hem uitgesproken straf zou toegerekend worden op de straf bij het eerste vonnis uitgesproken;

Dat, weliswaar, bijaldien de strafrechter dergelijke toepassing van de samenloop niet zou uitspreken het Openbaar Ministerie door middel van een genade-

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

verzoek van ambtswege een opslorping der straffen of de reductie ervan zou kunnen voorstellen;

Dat, echter, wanneer de strafrechter kennis heeft van de eerste veroordeling, hij van ambtswege ertoe gehouden is de regels van de samenloop op de door hem uitgesproken straf toe te passen; (Haus : 3° éd. II, n° 926); R.W. 4.11.1951, studie van advocaat Ducheyne, kol. 6; de samenloop van verschillende misdrijven en hun bestraffing door afzonderlijke vonnissen);

Overwegende dat ter zaak, tweede verdachte, te Menen, in de periode van februari tot 12 maart 1954 bij onderscheiden herbergiers kansspelen Rol- en Tortoestellen genaamd, heeft geplaatst — dat in de onderscheidene steeds dezelfde voorwaarden werden bedongen; tweede verdachte bleef eigenaar van het toestel — de herbergier ontving een deel circa 30 % van de winsten;

Dat de feiten waarvoor tweede verdachte heden terecht staat en deze waarvoor hij bij vonnis dezer Rechtbank in dato 22 december 1954 werd veroordeeld tot een geldboete van 100 fr. voortspruiten uit een en zelfde misdadig inzicht, dat dus maar één straf dient uitgesproken te worden, de zwaarste; (art. 65 S.W.B.);

Aannemende verzachtende omstandigheden voor wat eerste beklagde betreft, spruitende uit de afwezigheid van vroegere veroordelingen;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

1e Kamer. — 26 juli 1955.

Voorzitter : M. Blauwaert.

Rechters : M.M. Maes en Elewaut.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Joos en Den Haerynck.

Bevoegdheid van de rechtbank van koophandel. — Verweerder niet handelaar.

Wanneer de verweerder niet handelaar is, is de Rechtbank van Koophandel niet bevoegd om van het geschil jegens verweerder als handelaar kennis te nemen.

Afgezien van de vraag of de verweerder al dan niet handelaar is, zou de Rechtbank van Koophandel bevoegd zijn van het geschil kennis te nemen, indien de verweerder de litigieuze waren had gekocht om ze weder te verkopen, daar hij in dit geval een daad zou verricht hebben, die «per se» een daad van koophandel zou zijn geweest.

P.V.B.A. Van Haver Gebroeders t/ Schippers.

Overwegende dat de vordering tot de betaling strekt van 5.286 frank als bedrag van verschillende leveringen, volgens facturen zoals in de dagvaarding opgesomd;

Overwegende dat verweerder geen handelaar is, zodat de Rechtbank niet bevoegd is om het geschil te beslechten jegens verweerder als handelaar;

Overwegende dat de Rechtbank weliswaar toch bevoegd ware om van het geschil kennis te nemen, afgezien van de kwestie te weten of verweerder al dan niet handelaar is, indien verweerder de litigieuze waren had besteld om ze terug te verkopen, vermits hij in dit geval een daad zou gesteld hebben die «per se» een daad van koophandel ware geweest;

doch overwegende dat het niet bewezen is dat verweerder de litigieuze waren heeft besteld;

Overwegende dat de Rechtbank derhalve onbevoegd is;

Overwegende dat verweerder niettemin de kosten van onderhavig geding dient te dragen;

dat het inderdaad vaststaat dat hij door zijn echtgenote de handel laat drijven onder de naam van «Schippers», zonder haar te verplichten elke verwar- ring met zijn persoon te vermijden, wat gemakkelijk zou kunnen geschieden mits het aanbrengen van de verkortingen «Mw» of «echtg.» vóór de naam zelf;

Overwegende dat anderdeels vaststaat dat verweerder de brief ontving die hem door de raadsman van eiseres op 14 april 1955 werd toegezonden om betaling van de schuld te eisen;

dat verweerder hierop had dienen te antwoorden dat hij geen handelaar was, dat hij de litigieuze waar niet besteld had en dat hij zich de handel en de eventuele schulden van zijn echtgenote niet aantrok;

Overwegende dat verweerder in de omstandigheden van de zaak een fout heeft begaan met eiseres in de dwaling te laten nopens de identiteit van «Schippers», die de facturen gewoonlijk aanvaardde, en derhalve de kosten dient te dragen;

Om deze redenen,

de Rechtbank, makende melding dat artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden;

Verklaart zich onbevoegd, wijst dienvolgens de vordering van de hand als niet ontvankelijk;

Verwijst niettemin verweerder in de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

19 maart 1955.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs De Grijse en Delvoye.

Handelskoop. — Wanprestatie van een van partijen. — De actie deswege moet door de andere partij binnen een redelijk korte tijd worden ingesteld.

Een vordering tot ontbinding ener overeenkomst wegens wanprestatie en schadevergoeding deswege kan in een handelsrechtelijke zaak niet eerst ingesteld worden drie jaar na de wanprestatie; de eiser moet in dat geval geacht worden van de actie wegens wanprestatie van de tegenpartij te hebben afstand gedaan.

De eiser is niet gerechtigd gedurende onbepaalde tijd zijn vordering in te stellen op een door hem willekeurig gekozen ogenblik en te wachten tot de markt op haar dieptepunt is gekomen, daar zulks in strijd is met de in handelszaken vereiste loyaliteit.

Baumwollezwirnerei Mols A.G. t/ N.V. Lecluse Frères.

Gezien de daging van 8 december 1954, waarbij eiseres ten nadele van verweerder de ontbinding van het koop-verkoopcontract n° 5184 op 30 november 1950 gesloten, voor het saldo groot 4.324,50 kgr., vordert, alsmede de betaling door verweerder der tegenwaarde in Belgische fr. op de dag der betaling van 28.109,25 Zwitserse frank, met de rechterlijke rente en alle de kosten van het geding;

Overwegende dat tussen partijen vaststaat wat volgt : door contract n° 5184 dd. 20 november 1950

verkoopt eiseres aan verweerster 11.000 kgr. katoengarens n° 60-2 karnak peigné gazé, op bobijnen Alexander, gekende kwaliteit tegen 18,50 Zwitserse frank de kgr., te leveren maart-juni-1951 à rato van 2 tot 3.000 kgr. per maand en te betalen door onherroepelijk krediet in Zwitserse frank op de kantonale bank te Zürich;

in april-mei en juni 1951 werden 3.075,50 kgr. geleverd en aanvaard;

op 17 en 24 juli 1951 komt tussen partijen een aanvullende overeenkomst tot stand, waarbij voor het saldo der overeenkomst een nieuwe leveringstermijn werd vastgesteld en door eiseres aan verweerster een bonificatie van 1 Zwitserse frank de kgr. op 5.000 kgr. werd gegeven;

3.600 kgr. werden verder op 20 augustus 1951 geleverd en verweerster is akkoord door brief van 21 augustus 1951 dat de rest weze 4.324,50 kgr. moeten geleverd worden zo vlug mogelijk en in elk geval vóór einde september 1951;

Overwegende dat verweerster op 23 augustus 1951, weze 2 dagen na haar vorig schrijven, aan eiseres het stopzetten der fabricatie vordert, beweerend dat het haar onmogelijk is levering te nemen wegens laat-tijdigheid, reden die klaarblijkelijk geen steek houdt, vermits de levering mocht gebeuren tot einde september 1951;

dat verweerster door brief van 23 augustus 1951 het saldo der overeenkomst annuleert indien de kwaliteit dezelfde is als die der vorige leveringen, waartegen eiseres op 28 augustus 1951 reclameert en daarna verweerster op 28 augustus 1951 schrijft dat zij de eerste afgewerkte meters weefsel binnen enkele dagen zal verzenden en de reactie van haar klanten af-wacht;

dat verweerster op 1 september 1951 de annulatie handhaaft, eveneens op 17 september 1951, eveneens op 23 oktober 1951; dat verweerster echter op 30 oktober 1951 tegenover de reclamatie van eiseres zegt eiseres te zullen fixeren na de bijeenkomst van de raad van beheer op 3 november 1951, belofte die verweerster echter niet nakwam, zodat eiseres in de loop van november 1951 zekerheid had nopens het annuleren en het niet willen afnemen door verweerster van de rest der garens;

Overwegende dat het argument van verweerster nopens de ondeugdelijke levering niet opgaat, omdat de gebreken geloofwaardig werden, niet tegensprakelijk werden vastgesteld en geen voorwerp van vordering hoofdens koopverniegende gebreken binnen de korte tijd van artikel 1647 B. W. waren, zodat verweerster het ondubbelzinnig bewijs van de gebreken met de daaropvolgende vordering niet heeft geleverd noch ingesteld;

Overwegende dat de wanprestatie van verweerster dienvolgens duidelijk is, gezien haar ongemotiveerde en derhalve willekeurige houding;

Overwegende dat eiseres op het einde van september 1951 artikel 1657 B. W. mocht toepassen, echter daartoe niet verplicht is en dat zij inderdaad het artikel niet heeft toegepast;

Overwegende dat eiseres vanaf november 1951 het recht had te dagen ofwel tot uitvoering ofwel tot ontbinding van de overeenkomst lastens verweerster met schadeloosstelling;

Maar overwegende dat eiseres ter zake van november 1951 tot de dag der daging, weze 8 december 1954, hetzij 3 jaar, gewacht heeft om haar vordering in te stellen, zodat de actie in deze materie van het handelsrecht teloorgegaan is omdat verweerster in overeenkomsten nopens koopwaren aan vlugge prijs-schomme-

lingen onderhevig tamelijk vlug de nette houding van eiseres moet kennen;

dat inderdaad eiseres ter zake moet aangezien worden als hebbende de annulatie van de koop door verweerster praktisch aanvaard en als hebbende verzaakt aan de overeenkomst en de vorderingen, uit de wanprestatie van verweerster voortvloeiend, vermits zij binnen een korte tijd na november 1951 geen enkele daging heeft ingeleid;

dat eiseres (door haar : lees) niet gerechtigd is gedurende onbeperkte tijd te vervolgen op het door haar willekeurig gekomen moment en niet gerechtigd is het dieptepunt van de markt ten nadele van verweerster te zoeken, daar dit in strijd is met de loyauteit die in handelstransacties moet voorzitten (Hrb. Gent, 1 aug. 1931, J.C.F. 1931, 225; Hrb. Brugge, 20 juli 1904, J.C.F. 1904, 407; Gent, 4 januari 1929, J.C.F. 1931, 104; Gent, 9 maart 1934, J.C.F. 1934, 8; Hrb. Brussel, 11 juni 1930, J.C.B. 1932, 147; Hrb. Brussel, 7 december 1937, J.C.B. 1939, 77; Hrb. Brussel, 2 mei 1941, J.C.B. 1946, 50; Hrb. Le Havre, 8 juli 1929, Sirey 1930, II, 7; Fredericq, T. III, n° 135, pag. 210 met rechtspraak in noot 1; Les contrats commerciaux : Les ventes commerciales par Jean Hémard, 1953, blz. 144, 3° in fine; Lyon-Caen et Renault, 3e druk, T. III, n° 109, 2 voorlaatste leden);

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Ontvangt de vordering van eiseres, doch verklaart ze ongegrond; kosten ten laste van eiseres;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE PEER

10 mei 1955.

Rechter : M. Roelandts.

Advocaten : Mrs Hubrechts en Warnants.

Wegverkeer. — Aanrijding. — Ingevolge ener onoverwinbare dwaling inhalen ter hoogte ener aansluiting.

Het feit dat een weggebruiker een ander heeft ingehaald ter hoogte ener aansluiting (artikel 36, 4° K. B. van 1 februari 1934) ingevolge een onoverwinbare dwaling, verwekt door de plaatselijke toestand, kan niet ten gevolge hebben dat de aanrijder moet verantwoordelijk gesteld worden voor de gevolgen van deze dwaling; de materialiteit van het onregelmatig inhalen blijft bestaan en alleen de strafbaarheid daarvan vervalt.

Bollen t/ Valkenborgh.

Overwegende dat volgens een fotocopy van het strafrechtelijk onderzoek, door eiser neergelegd, blijkt dat beide partijen schuld hebben in deze aanrijding van 13 maart 1954, welke nog onder toepassing valt van het verkeersreglement van 1 februari 1934;

Overwegende dat aanlegger de rijbaan heeft overgestoken zonder zich voldoende te hebben vergewist dat hij het verkeer van een voorbijstekende bestuurder hinderde; dat zodoende hij de door de omstandigheden vereiste voorzichtigheidsregelen niet heeft getroffen; dat dit alles blijkt uit het feit dat aanlegger het voertuig van gedaagde aangereiden heeft ter hoogte van het achterste gedeelte van de rechter achterspijk-

weerder, hetgeen duidelijk het voorbijstekingsmanoeuvre van gedaagde aantoonst;

Dat aanlegger dienvolgens op onvoorzichtige wijze de zijstraat is ingeslagen; dat deze aansluiting in principe, overeenkomstig artikel 31, 2° oud verkeersreglement mocht genomen worden; dat deze aansluiting echter niet gesignaleerd en op voldoende afstand niet zichtbaar was;

Overwegende dat de onzichtbaarheid van de aansluitende weg, zoals deze blijkt uit de vaststellingen van de verbalisanten, van die aard was dat zij bij gedaagde een onoverwinbare dwaling deed ontstaan; dat deze op die wijze voor een onvoorzienbare hinderenis stond en geen misdrijf beging;

Overwegende dat het alto uit te leggen is dat de zaak zonder vervolging werd gelaten op strafgebied;

Overwegende dat op burgerlijk gebied nochtans het feit dat gedaagde de aanlegger heeft voorgestoken ter hoogte ener aansluiting — artikel 36, 4° K.B. van 1 februari 1934 — ingevolge een onoverwinbare dwaling verwekt door de plaatselijke toestand, niet voor gevolg kan hebben dat aanlegger moet verantwoordelijk gesteld worden voor de gevolgen van deze dwaling; dat de materialiteit van het onregelmatig voorsteken blijft bestaan en alleen zijn strafbaarheid vervalt (Cass., 20 december 1948, Pas. 1948, I, 731);

Dat aanlegger anderzijds dient aansprakelijk gesteld te worden voor zijn eigen fout en dat deze moet geacht worden als zijnde voor de 2/3e oorzaak van de aanrijding; het andere derde ten laste vallend van verweerder;

KINDERRECHTER TE TONGEREN

12 februari 1955.

Rechter : M. Frère.

Openbaar Ministerie : M. Noelmans.

Advocaat : Mr Sevens.

Verkeer op trekweg.

Het verkeer op een trekweg, zo het toegelaten wordt onder zekere beperkingen, is niet alleen onderworpen aan het reglement van 15 October 1935 op de scheepvaart, maar ook aan het Algemeen Wegenverkeersreglement van 8 April 1954.

O. M. t/ Smits.

Overwegende dat het in se reeds een onvoorzichtigheid daartelt links in de richting van het verkeer te rijden;

Dat dit waar blijft op een trekweg, waar het verkeer zo het toegelaten wordt mits zekere beperkingen, zich niet alleen te houden heeft aan de vigerende reglementatie door het K.B. van 15 October 1935 voorzien, maar ook aan de algemene reglementatie voor het verkeer op de openbare weg;

Overwegende dat de hoofdbetichting bewezen is, afgezien van de plaats waar de feiten, die er aanleiding toe gaven, gebeurden en hierover geen betwisting bestaan kan;

Overwegende dat, het tegenovergestelde beslissen, de weg zou openen aan de anarchie op deze wegen, waar alles zou toegelaten zijn van het ogenblik dat het niet zou verboden zijn door het speciale reglement vooral gevestigd om de scheepvaart niet te belemmeren;

Overwegende dat, met de trekweg te volgen, min-

derjarige en haar ouders wisten dat zij op een in se gevaarlijke weg reden en zich mochten verwachten aan de aanwezigheid van ander eveneens toegelaten weggebruikers (art. 93 K.B. 15 oct. 1935) o.m. motorfietzers en het hun niet behoorde, weze het dan ook voor persoonlijke veiligheidsoverwegingen, anderen te hinderen of in gevaar te brengen;

Aangezien bij afwezigheid van stelling van burgerlijke partij het de Rechtbank niet behoort de eventuele fout van de motorrijder te bepalen noch minder overwegingen te uiten waarin de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van deze in het gedrang zou komen;

Overwegende dat de vader verantwoordelijk is voor zijn minderjarige dochter die hij verplichtte op wederrechtelijke en onvoorzichtige wijze te rijden;

NOOT : Zie in andere zin in voorgaand nummer Politierechter Bree, 3-2-1955.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e Kanton. — 18 juni 1955.

Rechter : M. De Roeck.

Advocaten : Mrs Paul Pollet en Lebacqz.

Gezinsvergoedingen. — Betaling van bijdragen. — Artikel 175 K.B. van 22 december 1938. — Ministerieel Besluit van 22 mei 1939.

Het gezin, dat over een auto beschikt, behoort tot de hoogste categorie, wanneer de auto niet vereist wordt voor het beroep, uitgeoefend door de leden van het gezin, en dit beroep niet door het Ministerieel Besluit van 22 mei 1939 wordt aangehaald.

Interprovinciale Kas t/ Elvira Riellaert.

Overwegende dat bij toepassing van art. 175 het gezin dat over een auto beschikt behoort tot de hoogste categorie, wanneer het blijkt dat deze auto niet vereist wordt voor het beroep, uitgeoefend door de leden van het gezin;

Overwegende dat bij ministerieel besluit van 22 mei 1939 de beroepen opgesomd worden voor dewelke het bezit van een auto kan aanvaard worden.

Overwegende dat in gezegd ministerieel besluit noch het beroep van verweerder, noch het beroep van haar echtgenoot aangehaald wordt.

Overwegende dat in die omstandigheden het bezit van een auto in hoofde van verweerders ongetwijfeld aanleiding moet geven tot de toepassing van art. 175;

Overwegende dat verweerders het bezit van een auto niet betwisten.

... ..

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BOEKBESPREKING

B. Berckx. — *De aanwerving, vorming en opleiding van de ambtenaren en de hervorming van de openbare functie in Frankrijk.* — Tijdschrift voor bestuurswetenschappen en publiek recht. — Elsenne-Brussel, 1955. — 160 p.

Het statuut van de ambtenaren is in elk land een van de belangrijkste hoofdstukken van het administratief recht. Ieder weet hoe in ons land op dit gebied een diep ingrijpende hervorming werd tot stand gebracht in 1937 onder de leiding van de Heer Camu, hervorming die ongelukkiglijk, tengevolge van de oorlogsomstandigheden, nog niet tot volle ontwikkeling is kunnen komen.

Ook in Frankrijk werd na de bevrijding een nieuw statuut voor de ambtenaren ingevoerd door de wet van 7 oktober 1946. Het is van het hoogste belang de toestand, welke hier te lande bestaat, met deze van Frankrijk te kunnen vergelijken. Daartoe geeft het werk van de Heer Paul Berckx uitstekend de gelegenheid.

In een beknopte vorm wist de auteur een uitgebreide stof te concentreren.

In het eerste gedeelte van zijn werk geeft schrijver een korte samenvatting van het doel en van de activiteit van de « *Instituts d'études politiques* » en van de « *Ecole nationale d'administration* ». Deze laatste, die een uiterst belangrijke rol speelt bij de opleiding van het ambtenarenkorps, werd uiteindelijk opgericht na lange discussies, die door de auteur bondig worden geschetst. Vrij uitvoerig wordt daarna de lezer ingelicht over programma en werkwijze der verschillende afdelingen welke aan deze school bestaan.

Een afzonderlijk hoofdstuk handelt over de loopbanen waartoe de *Ecole nationale d'administration* de studenten voorbereidt. Aan de *Ecole nationale d'administration* is verbonden het Centre des hautes études administratives, dat de vervolmaking van de vorming der ambtenaren, die reeds een zekere ondervinding in het administratief leven hebben opgedaan, ten doel heeft. Van dit opleidingscentrum worden eveneens de werkwijze en het programma ontwikkeld.

Eindelijk geeft de auteur nog inlichtingen over de overname van de oude « *Ecole libre des sciences politiques* », die destijds door Boutmy werd opgericht, door de instelling « *Fondation nationale des sciences politiques* », die ook nog een belangrijke rol speelt in de wetenschappelijke vorming van het ambtenarenkorps.

Al deze gegevens laten blijken hoe in Frankrijk de opleiding van de rijksambtenaren op een zeer hoog peil staat en welke reusachtige inspanning er in dit land gedaan werd, na de bevrijding, om de werkwijze van de administratie te verbeteren.

Na deze uiteenzetting behandelt de auteur dan het algemeen statuut van de rijksambtenaren en de bijzondere statuten van de « *administrateurs civils* », en de « *secrétaires d'administration* ». De recrutering geschiedt volgens een stelsel van indeling in verschillende categorieën en de voorwaarden voor de aanwerving in elke categorie worden door de schrijver zakelijk uiteengezet. Deze inrichting wordt toegepast door twee organen, de « *direction de la fonction publique* », het centraal orgaan dat gelast is met de coördinering der aanwervingsmethode en de « *conseil supérieur de la fonction publique* » die hoger toezicht houdt, de wedden vastlegt en de grote problemen in verband met het ambtenarenwezen bestudeert.

Eindelijk geeft de Heer Berckx een overzicht van het geldelijk statuut, de wedden, de bijkomende vergoedingen, het pensioen en de sociale zekerheid.

Verskillende teksten en tabellen, alsmede een uitvoerige bibliographie vullen het werk aan.

Dit boek, dat uitgegeven werd door het « *Tijdschrift voor bestuurswetenschappen en publiek recht* » geeft in een kort bestek oneindig veel inlichtingen en stelt degenen die zich interesseren aan het administratief recht volledig op de hoogte van de tegenwoordige organisatie der openbare functie in Frankrijk.

R. Victor.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 december - 31 december 1955)

I. Staats- en Administratief Recht

1. *Identiteitskaarten.* — Het K.B. van 14 november 1955 (Stbl. 1 december 1955, 7.931) wijzigd het Regentsbesluit van 1 maart 1950 betreffende de identiteitskaarten.

De kinderen beneden 15 jaar moeten thans houder zijn van een identiteitskaart.

2. *Identiteitskaarten.* — Krachtens K.B. van 14 november 1955 (Stbl. 1 december 1955, 7.932) moeten de kinderen beneden 12 jaar, die in de bevolkingsregisters of in de vreemdelingenregisters ingeschreven zijn, voorzien zijn van een identiteitsbewijs. Dit identiteitsbewijs wordt geborgen in een zakje van plastische stof, dat met een stevig lint om de hals van het kind wordt gehangen.

3. *Raad van State.* — *Afdeling administratie.* — Het K.B. van 17 november 1955 (Stbl. 2 december 1955, 7.962) wijzigd het Regentsbesluit van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State.

Titel V wordt met een 3de hoofdstuk aangevuld, handelende over de beroepen tot herziening.

Zijn alleen vatbaar voor beroep tot herziening de op tegenspraak krachtens de artt. 9 en 10 van de wet gewezen arresten, met uitzondering van de bij art. 76 van de Gemeentekieswet bedoelde beroepen.

Het beroep tot herziening, gedaan bij verzoekschrift, is slechts ontvankelijk wanneer het ingesteld wordt binnen 60 dagen nadat ontdekt werd dat het stuk vals is of dat het achtergehouden stuk bestaat.

Het beroep tot herziening wordt aanhangig gemaakt bij de kamer die het bestreden arrest heeft gewezen.

4. *Ijkkosten van meetinstrumenten.* — Bij K.B. van 25 oktober 1955 (Stbl. 3 december 1955, 7.986) worden de modaliteiten en voorwaarden bepaald betreffende de terugbetaling van de ijkkosten van sommige meetinstrumenten.

5. *Instituut der bedrijfsrevisoren.* — Het K.B. van 16 november 1955 (Stbl. 3 december 1955, 7.987) stelt het programma en de modaliteiten van het examen bedoeld in art. 32, c van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren vast.

6. *Landbouw.* — Bij M.B. van 21 november 1955

(Stbl. 5 en 6 december 1955, 8.032) worden maatregelen voorgeschreven in uitvoering van het K.B. van 2 juli 1955 houdende reglementering van de toelagen aan de rundveekweekverenigingen.

7. *Herzieningscommissies.* — Wet van 24 december 1953. — Het K.B. van 27 november 1955 (Stbl. 7 december 1955, 8.059) regelt de werkwijze van de herzieningscommissie bedoeld in art. 6, 1e lid van de wet van 24 december 1953.

Deze commissie omvat 3 afdelingen, één franstalige en 2 nederlandstalige. Zij wordt voorgezeten door een magistraat of emeritus-magistraat, bijgestaan door een secretaris.

De belanghebbende wordt bij aangetekend schrijven opgeroepen tenminste 5 volle dagen voor de zitting.

De afdelingen brengen hun adviezen schriftelijk uit en met redenen omkleed.

8. *Militieraden.* — Het M.B. van 30 november 1955 (Stbl. 9 december 1955, 8.109) stelt de zittijden der rechtscolleges in militiezaken voor de samenstelling van het contingent 1957 vast.

9. *Lijfrentekas.* — Bij K.B. van 6 december 1955 (Stbl. 14 december 1955, 8.185) worden de tarieven der lijfrentekas gewijzigd.

10. *Landbouw.* — Het M.B. van 1 december 1955 (Stbl. 14 december 1955, 8.185) stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

11. *Verblijfbelasting.* — Bij K.B. van 28 november 1955 (Stbl. 14 december 1955, 8.187) worden de in België verblijvende Canadese onderdanen van de verblijfbelasting vrijgesteld.

12. *Onderwijs.* — Bij K.B. van 21 november 1955 (Stbl. 17 december 1955, 8.250) worden maatregelen bepaald tot uitvoering van de wet van 30 december 1952, waarbij de studenten der Rijksuniversiteiten en der met de universiteiten gelijkgestelde Rijksinrichtingen voor hoger onderwijs onderworpen worden aan een geneeskundig onderzoek met het oog op het opsporen van besmettelijke ziekten.

13. *Oorlogsschade.* — Het K.B. van 5 december 1955 (Stbl. 17 december 1955, 8.252) stelt, inzake oorlogsschade aan boten, de integrale vergoedingscoëfficiënt toepasselijk voor de periode van 1 oktober 1955 tot 31 december 1955 vast op 4,80.

14. *Haven te Luik.* — Bij K.B. van 29 november 1955 (Stbl. 17 december 1955, 8.253) wordt de exploitatie van een te Renory in te richten haven voor lading van vrachtwagens aan de autonome haven te Luik geconcessionneerd.

15. *Landbouw.* — Bij M.B. van 1 december 1955 (Stbl. 18 december 1955, 8.270) wordt de telling van de winterbezaaiingen en van het vee op 1 januari 1956 voorgeschreven.

16. *Buitenlandse handel.* — Bij K.B. van 10 december 1955 (Stbl. 19-20 december 1955, 8.304) wordt de invoer van sommige uit bepaalde landen oorspronkelijke textielproducten aan de betaling van een bijzonder recht onderworpen.

17. *Ministerie van Openbare Werken.* — Het K.B. van 5 december 1955 (Stbl. 19-20 december 1955,

8.309) stelt het organiek kader van het Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw — sector openbare werken — vast.

18. *Invoer van vlees.* — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 23 december 1955, 8.369) wijzigd het K.B. van 14 maart 1953 betreffende de invoer van vlees.

19. *Uitvoer van vlees.* — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 23 december 1955, 8.371) schrijft maatregelen voor betreffende de uitvoer van vlees.

20. *Exportslachthuizen.* — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 23 december 1955, 8.380) regelt de exploitatie en de werking van de door de regering erkende exportslachthuizen.

21. *Vleeshandel.* — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 23 december 1955, 8.382) schrijft maatregelen voor betreffende het houden van vleeswinkels en de daarbij behorende bereidingswerkplaatsen.

22. *Slachthuizen.* — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 23 december 1955, 8.385) regelt de exploitatie en de werking van de openbare slachthuizen en van de private slachterijen.

23. *Concessies van slachthuizen.* — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 23 december 1955, 8.388) regelt de modaliteiten voor het concessionneren door de openbare besturen van de openbare slachtdienst in een slachthuis dat aan een particulier of aan een vennootschap toebehoort.

24. *Landsverdediging.* — De wet van 23 december 1955 (Stbl. 26-27-28 december 1955, 8.452) stelt het contingent van het leger en de getalsterkte der territoriale wacht voor luchtafweer voor het jaar 1956 vast.

25. *Landsverdediging.* — De wet van 23 december 1955 (Stbl. 29 december 1955, 8.464) regelt het statuut der hulpofficieren van de luchtmacht, der piloten en der navigatoren.

26. *Europese gemeenschap voor kolen en staal.* — Bij K.B. van 27 december 1955 (Stbl. 29 december 1955, 8.475) wordt de invoer van de producten bedoeld in het verdrag tot oprichting van de Europese gemeenschap voor kolen en staal gewijzigd, overeenkomstig een bij dit besluit gevoegde tabel.

27. *Volksgezondheid.* — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 29 december 1955, 8.478) wijzigd het Regentsbesluit van 19 mei 1949 tot vaststelling van de toekenningsmodaliteiten van subsidies ten laste van het fonds tot krachtadiger bestrijding van de tuberculose.

Het zelfde besluit wijzigd eveneens het Regentsbesluit van 2 juli 1949 betreffende de Staatstussenkomst inzake toelagen voor het uitvoeren van werken door de provincies, gemeenten, verenigingen van gemeenten, commissies van Openbare Onderstand, kerkfabrieken en verenigingen van polders en wateringen.

28. *Nationale Kas voor Beroepskrediet.* — Bij K.B. van 21 december 1955 (Stbl. 31 december 1955, 8.540) wordt de grens der verbintenissen van de nationale kas voor beroepskrediet verhoogd.

29. *Financiën.* — Bij de wet van 29 december 1955 (Stbl. 31 december 1955, 8.541) worden voorlopige

kredieten, komende in mindering van de begrotingen voor het dienstjaar 1956 geopend.

30. *Financiën*. — De wet van 29 december 1955 (Stbl. 31 december 1955, 8.543) stelt de rijksmiddelen-begroting voor het dienstjaar 1956 vast.

31. *Rijksmunt*. — Het K.B. van 12 december 1955 (Stbl. 31 december 1955, 8.555) stelt het organiek reglement vast van de rijksmunt.

Dit besluit omvat 3 titels en 50 artikelen.

32. *Doorvoer*. — Het M.B. van 27 december 1955 (Stbl. 31 december 1955, 8.562) wijzigt de Ministeriële Besluiten van 17 januari, 14 mei en 6 september 1955 betreffende de doorvoer van sommige goederen.

II. Burgerlijk Recht

33. *Belgische effecten aan toonder*. — *Onvrijwillige buitenbezitstelling*. — Het K.B. van 16 december 1955 (Stbl. 30 december 1955, 8.507) schrijft bepalingen voor in verband met de onvrijwillige buitenbezitstelling van Belgische effecten aan toonder bedoeld in het wetsbesluit van 6 oktober 1944 betreffende de Belgische en vreemde effecten, behalve die van de rechtstreekse of onrechtstreekse openbare schuld en de daarmee gelijkgestelde effecten.

De bepalingen van dit besluit gelden voor het verzet dat aan de bij de wet van 24 juli 1941 ingevoerde regeling is onderworpen, wanneer het betrekking heeft op Belgische effecten die onder toepassing vallen van het wetsbesluit van 6 oktober 1944.

Behoudens de formaliteiten voorgeschreven bij de wet van 24 juli 1921 moet hij die verzet doet aan het nationaal kantoor voor roerende waarden bepaalde bewijsstukken en documenten overleggen.

Het doen van verzet is aan bijzondere formaliteiten en voorwaarden onderworpen. Strafmaatregelen worden voorzien.

III. Rechterlijke organisatie

34. *Beroep van advocaat*. — Bij K.B. van 9 december 1955 (Stbl. 11 december 1955, 8.142) wordt het keizerlijk decreet van 14 december 1810 tot regeling van de uitoefening van het beroep van advocaat en van de tucht in de balie gewijzigd.

In al de gevallen waarin het Hof van Beroep kennis neemt van het beroep van een door de tuchtraad gewezen beslissing, krijgt het, voor het onderzoek ter terechtzitting, een advocaat toegevoegd, aangewezen door de stafhouder van de orde, waarvan de tuchtraad de beslissing heeft gewezen.

Deze advocaat wordt gekozen onder de advocaten van dezelfde balie die sedert tenminste 10 jaar op de tabel zijn ingeschreven, met uitzondering van degenen die aan de beslissing hebben deel genomen.

Wanneer evenwel deze beslissing werd gewezen door de tuchtraad van de orde der advocaten bij een rechtbank van eerste aanleg, kan de stafhouder, in overeenstemming met de stafhouder van de orde der advocaten bij het Hof van Beroep, onder hen de advocaat aanwijzen die aan het Hof zal worden toegevoegd.

Het vorengaande is niet toepasselijk op het beroep tegen de beslissingen gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg die als tuchtraad optreedt.

IV. Arbeidsrecht en maatschappelijk hulpbetoon

35. *Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood*. — Het K.B. van 6 de-

cember 1955 (Stbl. 14 december 1955, 8.184) wijzigt het Regentsbesluit van 14 september 1946, genomen ter uitvoering van de wetten betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, gecoördineerd bij Regentsbesluit van 12 september 1946.

36. *Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid*. — Het K.B. van 14 december 1955 (Stbl. 25 december 1955, 8.429) wijzigt het Regentsbesluit van 26 mei 1945 betreffende de inrichting van de rijksdienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

37. *Rust- en overlevingspensioen*. — Het K.B. van 19 december 1955 (Stbl. 26-27-28 december 1955, 8.453) stelt het percentage vast waarmede de uitkeringen voorzien bij de wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders vermindert worden wanneer de gerechtigde van vreemde nationaliteit is.

V. Fiscaal Recht

38. *Met het zegel gelijkgestelde taxes*. — Het K.B. van 5 december 1955 (Stbl. 11 december 1955, 8.141) wijzigt de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taxes.

39. *Invoerrechten*. — Bij K.B. van 24 december 1955 (Stbl. 29 december 1955, 8.471) wordt het tarief der invoerrechten gewijzigd, overeenkomstig een bij dit besluit gevoegde tabel.

40. *Overdrachtstaxe bij de invoer*. — Het K.B. van 24 december 1955 (Stbl. 30 december 1955, 8.495) wijzigt het K.B. van 11 maart 1953 houdende verhoging der overdrachtstaxe bij de invoer.

H. Boonen.

TAALKUNDIGE KRONIJK

Prof. Dr. J. L. Pauwels, *Toelichting bij de nieuwe woordenlijst van de Nederlandse Taal*. — Leuven, « De Vlaamse Drukkerij », 1954, 4°, 104 blz.

Duizenden Vlamingen hebben met ongeduld deze leidraad verwacht. Velen onder hen zullen zich moeten inspannen om onverwachte, bijna onoverkomelijke moeilijkheden te overwinnen. Dr. F. C. Dominicus voegt hier aan toe dat « bij deze spelling voortdurend gebruik van het woordenboek nodig is. » In het tijdschrift « Neerlandia » (nov.-dec. 1955, blz. 79, kol. 3), dat op een vreedzame wijze streeft naar samenhang onder de Nederlandse taalgenoten, lezen we eveneens: « Nu zijn er regels vastgesteld, die iedereen zullen nopen tot voortdurend naslaan welke schrijfwijze de voorkeur verdient ».

In het bestek van dit artikelje is het geenszins onze bedoeling de grillige spellingkwestie haarfijn te ontleden of geschiedkundig te commentariëren. We beperken ons tot een louter beschrijvende opsomming van de inhoud.

Op het hoofdstuk *De spelling van de bastaardwoorden* (blzn. 2-28) hebben de tegenstrevers van de « Nieuwe Spelling » hun grof geschat gericht. Het bevat inderdaad menige hinderpaal voor de spellers. Als we rekening houden met de verslagen van de Nederlandse en de Belgische woordenlijstcommissie

werd en is het laatste woord nog niet gesproken over die barbarismen.

De studie van *De spelling van de tussenklanken in samenstellingen* (blzn. 29-36) zal voor honderden het pad effenen.

In het hoofdstuk: *Het gebruik van de hoofdletters* (blzn. 48-53) leren we dat de namen van de weekdagen, maanden, jaargetijden, windstreken met een kleine letter worden geschreven. Talrijke voorbeelden lichten allerhande moeilijke gevallen toe.

Op een kleinigheid wensen we uw aandacht te vestigen: achter de gewone verkortingen volgt een punt: Dr., Prof., N.B., P.S.

Een zwaar en onverkwikkelijk hoofdstuk is: *Het genus der substantieven* (blzn. 54-81). Voor en na de uitgave van Van Hoogstratens werk: *Aanmerkingen over de geslachten der zelfstandige naamwoorden* (1700) zijn de geslachtsonderscheidingen door heel de ontwikkeling van de Nederlandse taal het eeuwenoude zorgenkind geweest. Op het ogenblik kunnen we nog geen veilige haven bezeilen. De uiteenlopende opvattingen op dat gebied tussen Noord en Zuid leiden, jammer genoeg, niet tot de gewenste oplossing van dat zeer ingewikkelde vraagstuk.

Het meervoud der zelfstandige naamwoorden (blzn. 82-91) bevat degelijk studiemateriaal met allerlei eigenaardigheden en uitzonderingen.

Al die verwickelingen en onvermijdelijke botsingen bij onze spellingkwestie verwekken bij taalgebruikers veel misnoegdheid. Vreemdelingen en rechtgeaarde Walen tonen een gewettigde tegenzin om het Nederlands te doorgronden. Anderen, die onze moedertaal niet in hun hart dragen, kunnen uit deze betreurenswaardige toestand munt slaan.

Taalkundige theoretici blijven hardnekkig het zwaard kruisen met zegenpralende tegenstrevers. Zullen zij dat onwaardig gesol en dat geharrewar met de spelling doen anhouden? In Noord-Nederland, schrik niet op waarde lezer, gewaagt men van een departements- en een schoolspelling. Drukte Dr. F. C. Dominicus zich oneerbiedig uit toen hij uitriep? «Stop die nieuwe spelling terstond in de ijskast — voor altijd!».

Uitgevers, dagbladschrijvers, politici, advocaten, ingenieurs, leraren, onderwijzers en intellectuelen vragen, of beter eisen tenminste, in deze eeuw van verbazingwekkende atoomenergie, windstilte in het omgewoelde domein van onze spelling.

We danken Prof. J. L. Pauwels voor de uitweg die hij ons heeft aangewezen uit de doolhof van de nieuwe spelling. Hij heeft zich ingespannen om de talloze moeilijkheden op een bevattelijke manier uiteen te zetten.

A. B.

UITTREKSEL UIT DALSCOT'S OPSTELWOORDENBOEK

Niet in de handel.

Advocaat: (avocat; Rechtsanwält, Advokat; lawyer, solicitor, barrister).

Ep. Kundig, bekwaam, ervaren, geslepen, wel-sprekend, met een uitgebreide praktijk, zonder praktijk, adviserend (av. d'assises, avocat-conseil), duur, eerlijk, ernstig, jong, ingeschreven, lustig, meeslepend, oud, overtuigd, praktizerend((on)betrouwbaar, slecht, nauwgezet, overredend, slim, schitterend, schraapzuchtig, toegevoegd, bijstaand, verstandig, geleerd, vermaard, verwaand, vooraanstaand, zorgvuldig,

behulpzaam, vooruitziend, van kwade zaken, deftig, beroemd, voorzichtig, handig, van ambtswege (d'office), van formaat, gereputeerd.

Ww. Bezit de graad van Doctor in de Rechten of in de Rechtswetenschap. Is bevoegd om te worden ingeschreven als —. Vestigt zijn woonplaats. Heeft zijn bestendig verblijf. Voldoet aan de voorschriften. Bij gebreke wordt van het tableau geschraapt na aanmaning op requisitoir van het Openbaar Ministerie. Heeft bevoegdheid om zowel in burgerlijke als strafzaken op te treden. Wordt beëdigd bij het college waar hij verlangt ingeschreven te worden. Wordt geschorst. Vervalt in dezelfde straf. Gedraagt zich oneerbiedig bij pleidooi. Vergeet zich in onbetamelijke uitdrukkingen jegens de wet, de rechter of ten aanzien van het openbaar gezag. Laat zich met blijkbaar doel van belediging onbetamelijk uit jegens partijen of getuigen. Wordt gewaarschuwd, berispt door de President en voor een tijd in de uitoefening van zijn ambt geschorst. De jonge advocaat brengt zijn oefeningstijd, zijn proefjaar door. Hij leert als stagiaire de praktijk bij een oudere ambtgenoot. Hij treedt op als verdediger der rechten en belangen van anderen. Houdt zich bezig met de behandeling van rechtszaken. Is doordrongen van de zaak van zijn cliënt, kent de wetten en de verklaring der wet. Laat zich inschrijven op de ranglijst van de —en. Is ingeschreven bij de balie, bepleit de rechten van zijn cliënt, laat zich opnemen in de orde der —en. Betoogt welsprekend, verzamelt schrande bewijsstukken ten bate, voegt de bewijsgronden samen, ontzenuwt de schijnbewijzen van de tegenpleiter, doet gevat de kracht der bewijsstukken van de tegenpartij te niet, wordt toegelaten voor de balie, verzamelt bouwstoffen voor zijn pleidooi. Maakt gerechtelijke oorkonden, contracten en testamenten op. Laat zich vooruitbetalen, wint schriftelijke adviezen in, geeft advies, wordt ter rolle ingeschreven. Pleit voor de rechtbank, neemt deel aan het geding, staat zijn medeburgers bij, verenigt zijn cliënt, citeert de wet, de getuigen, bewijst de onhoudbaarheid van een beschuldiging, besluit, stelt zijn eisen, pleit de betichte vrij, pleit goed of slecht, blijft steken, wint, verliest het proces, tekent appel aan, gaat hoger op, dient een appellatoir verzoek in, beroept zich van een vonnis op een hogere rechtbank, tekent hoger beroep aan, gaat in cassatie, voorziet zich in cassatie, tekent verzet aan tegen... oefent geen praktijk meer uit.

Voert een proces, stelt zich in de bres voor... staat in de bres voor, neemt iemands verdediging op, treedt tot verdediging op, komt tussen, pleit pro en contra, aanvaardt, weigert een zaak, geeft raad.

Een — nemen, kiezen, raadplegen, aanstellen, nodig hebben, verwijten, gelukwensen, toelaten.

Iemands — zijn.

Vz. Voor — studeren. Spreken, liegen, schitteren als een —. (Vergelijking minder goed in: schrijven, rekenen als een —.)

— bij een gerechtshof, (niet: aan); bij de balie, bij de Hoge Raad, bij een rechtbank. Van kwade zaken. Voor verloren zaken.

Noteer: toga, baret, portefeuille voor aktes, dossier, rede van de verdediger, eisen (conclusions).

Advocatus Dei, diaboli, ecclesiae, van de H. Petrus. Advocaatschap, advocate, advocaterij, advocatuur.

Ss. Cassatie—, duivelsen, ere—, familie—, gemeente—, gods—, hof—, lands—, rijks—, stads—.

Advocatenbent, —beroep, —kamer, —kantoor, —klerk, —orde, —praktijk, —rekening, —streek, —tijd, —vereniging, —werk.

Advocaat-avoué, advocaat-fiscaal, advocaat-generaal, advocaat-raadsman, advocaat-stagiaire.

Advocatenkamer, advocatenkantoor, advocatenorde.
Cit.: Soo gh'en krackeel geraeckt, wacht u voor
advokaten. (Huygens).

Advokaten en karrewielen moet men goed smeren.
I sciocchi e gli ostinati,
Arrichiscon gli avvocati. (Zotten en koppigaards
verrijken advokaten.)

Al confessor, medico ed avvocato, non side tener il
vero celato. (Houd niets voor deze drie verborgen).

Bon avocat, mauvais voisin.

Das kann einen philadelphischen Advokaten in Ver-
legenheit setzen (de meest gereputeerde der advoka-
ten).

Betörte Hadrer, laszt euch raten, vertraut die Wolle
nicht den scharfen Advokaten. Of ist, was ihr ge-
wannt, nicht halb die Kosten wert. (Hagedorn).

De bon avocat, courte joie.

De jeune avocat héritage perdu, et de nouveau
médecin cimetiére bossu.

De nouvel avocat, libelle cornu.

Advokatenstreek:

Ep. Sluwe, loze, enorme; geslaagde, mislukte, be-
kende, oude, enz.

Ww. Beramen, kennen, uithalen, verhinderen, doen
mislukken, verzinnen...

Vz. In een — slagen, voor een — waarschuwen.

MEDEDELINGEN

VRIJE UNIVERSITEIT TE BRUSSEL

De Vrije Universiteit te Brussel kondigt aan dat de
volgende cursussen vacant zijn:

— *Faculteit van wijsbegeerte en letteren.*

Kunstgeschiedenis en archeologie der primitieve
volkeren.

— *Faculteit der rechten.*

Internationaal privaatrecht.

— *Faculteit der toegepaste wetenschappen.*

Complementen van organische scheikunde.

De aanvragen der kandidaten dienen, met curricu-
lum vitae, vóór 20 februari 1956 toegezonden te wor-
den aan de Heer Rector der Universiteit, F. D. Roose-
veltlaan 50.

TIJDSCHRIFTEN

**Tijdschrift voor sociaal recht en van de Arbeids-
gerechten:** n° 8 - 1955.

Masoin A. E., Le contrat d'apprentissage. Son élabo-
ration et sa rupture.

Advocatenblad: n° 1 - 15 januari 1956.

Mr W. J. Slagter, Deining in de Parijse balie. —
Mr Ph. C. M. van der Ven, Proces-verbaal en pleidooi:
een gespannen verhouding. — Mr H. N. Teuben, Proeve
ener regeling van de rechtsbijstand aan on- en min-
vermogenen. — Mr H. J. M. Gerlings, Onze toonbank.
— Mr L. de Groot, Vrije beroepsuitoefening.

Nederlands Juristenblad: afl. 3 - 21 januari 1956.

Mr F. M. J. Jansen, Contentieus of voluntaire? —
Afscheidswoord gesproken door Mr I. van Creveld op
donderdag 29 december 1955. — Mr H. Zwarenstein,
The institutional Framework of American Law.

**Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Regi-
stratie:** n° 4429 - zaterdag 21 januari 1956.

Dr A. R. de Bruijn, Op weg naar de emancipatie der
gehuwde vrouw (II). — Prof. Mr R. D. Kollewijn,
Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal
Privaatrecht (IX).

Nederlands Tijdschrift voor Internationaal Recht:
afl. 1 - januari 1956.

F. M. Van Asbeck, La tâche et l'action d'un commis-
sion de conciliation. — Leo Gross, The punishment of
war criminals: the Nuremberg Trial. — J. H. W. Ver-
zijl, The international Court of Justice. Three Re-
cent Decisions. — C. D'Olivier Farran, The Dutch
Royal Family is British. — J. P. A. François, Le Palais
de la Paix en 1955. — M. H. van Hoogstraten, Quel-
ques notes sur la Conférence de la Haye de droit inter-
national privé (III).

Journal des Tribunaux: n° 4092 - 22 janvier 1956.

Raymond Sorel et J. E. Mésot, Pensions de répara-
tion et responsabilité civile de l'Etat. — Robert Alen,
L'article 1404 al. 2 du code Civil et la tenue du réper-
toire notarial. — S. J. Nusbaum, Taxation d'entreprises
belges aux Etats-Unis. — Jurisprudence.

**Recueil de jurisprudence du droit administratif et du
conseil d'état:** 4e trimestre 1955.

M. F., M. Remion, L'arrêté royal du 5 octobre 1955,
organique des marchés de travaux, de fournitures et de
transports au nom de l'Etat.

**Revue de l'Administration et du Droit Administratif
de la Belgique:** le livraison 1956.

J. Verspecht, Fonctionnaires. Quelques considérations
sur le nouveau statut syndical des agents de l'Etat con-
sacré par l'arrêté royal du 20 juin 1955 paru au Moni-
teur du 22 juin 1955.

Revue de Droit intellectuel l'ingénieur-conseil: n° 11 -
novembre 1955.

J. t'Kint, De l'application de l'arrêté royal n° 55 du
23 décembre 1934.

Recueils Dalloz et Sirey: 3° cahier - 21 janvier 1956.

René Rodière, Les accidents d'ascenseurs. — C.
Chavanne, L'expulsion en fin de bail, sans congé, par
l'acquéreur professionnel de l'agriculture, du fermier
renonçant à son droit de préemption. — Susanne Du-
restet, L'assujettissement des voyageurs et représen-
tants de commerce au régime ordinaire de la sécurité
sociale. — Pierre Laurent, La distinction entre orga-
nismes juridictionnels et organes administratifs.

Abonneert U op het Rechtskundig "Weekblad"